

Una de quatre

Nivell elevat

El material consta de 16 temes, amb 20 paraules de cada tema, de les quals cal saber-ne el significat. Cada paraula és presentada de la manera següent:

Una pregunta contextualitzada que inclou la paraula
Quatre respostes numerades, de les quals només una és correcta
Quatre comentaris, un per a cadascuna de les respostes donades

Quins temes hi ha?

1. Els aliments (2-5)
2. Els animals (6-9)
3. Les arts i els entreteniments (10-13)
4. La ciutat i el poble (14-17)
5. El cos humà i els vestits (18-21)
6. El comerç i l'economia (22-25)
7. L'habitatge (26-29)
8. La natura (30-33)
9. L'ensenyament (34-37)
10. La persona (38-41)
11. Els sentits (42-45)
12. La sanitat (46-49)
13. Els esports (50-53)
14. Els transports (54-57)
15. El treball (58-61)
16. Els vegetals (62-65)

Com s'hi juga?

S'hi juga per parelles.

Cada jugador té una pàgina diferent sobre un mateix tema.

Un jugador llegeix al company la primera pregunta i les quatre respostes numerades, amb prou claredat perquè ho entengui tot bé. Si no ho ha entès, cal tornar a llegir les preguntes, sense ensenyar-li el full.

El company decideix quina de les quatre respostes és la correcta i ho diu.

El primer jugador busca entre els comentaris, el número que ha escollit el company i l'hi llegeix, procurant donar el to irònic o humorístic que sovint conté.

Si el company ha encertat la resposta té un punt.

És el torn del company.

Aquesta activitat conté textos originals de Jordi Esteban Calm, inclosos al programa digital BARRINA, de la Direcció General de Política Lingüística i d'accés públic: <http://ves.cat/aOD6>

Els aliments i l'alimentació

ALIMENTACIÓ-01 Sabries dir-me què és una aranja?

1. Una poma aplatada.
2. L'encreuament del préssec i la pruna.
3. És una fruita com la taronja, més àcida i de color groc.
4. És el kiwi, que també rep el nom d'aranja.

- 1.- Fuig, que t'aplato la poma als nassos!
- 2.- Per ara no n'encertes ni una...
- 3.+ M'has convençut.
- 4.- L'altre nom del kiwi no el coneixes: actinídia!

ALIMENTACIÓ-02 - En Joan ha demanat un cigaló. - I això, què és?

1. - Doncs, mira: ha demanat un entrant de marisc.
2. - Sí, home, un cafè amb una mica de conyac.
3. - No ho sabies? És un cafè amb gel.
4. - És un cigar gruixut i poc treballat, tosc.

- 1.- Un plat d'escamarlans? Ha! Ha!
- 2.+ Molt bé. Hi ha qui encara diu "carajillo"...
- 3.- Doncs, no senyora! No és un cafè amb gel.
- 4.- Encara més tosc i tort que la teva resposta?

ALIMENTACIÓ-03 Què és un cucurull?

1. Un cargol de mar petit, propi de les roques costaneres.
2. Cadascun dels canelons ja fets i coberts de beixamel.
3. Un ocell parent de les perdius, de molt bon gust.
4. Un paper enrotllat en forma cònica per ficar-hi menjar.

- 1.- Una relliscada la podem tenir tots...
- 2.- De carn curull, un caneló no és cap cucurull!
- 3.- I canta "cu-cu-ruuull, cu-cu-ruuull"? No facis riure!
- 4.+ Això mateix! Ple de xufles o de crispetes fa un goig...!

ALIMENTACIÓ-04 Digue's què vol dir deixatar un ou.

1. Desfer-lo, batre'l.
2. Coure'l al bany maria.
3. Fer-ne trossets quan és dur.
4. Separar la clara del rovell.

- 1.+ Tens pinta de bon cuiner (o cuinera). L'has encertat!
- 2.- No has llegit gaires receptes de cuina, oi?
- 3.- T'ho puc dir? Sí? Tros de quòniam!
- 4.- No has sabut separar el gra de la palla...

ALIMENTACIÓ-05 Què és un menjar eixarreït?

1. Un menjar sense sal ni cap altre condiment.
2. Un menjar sec, eixut.
3. Un menjar excessivament salat, fort de gust.
4. Un menjar mal presentat, que no és agradable a la vista.

- 1.- Una resposta insulsa, insípida...
- 2.+ Perfecte.
- 3.- Tot i els teus esforços, no hi ha hagut punteria!
- 4.- Estava pensant que, aquí, un 4, queda impresentable...

ALIMENTACIÓ-06 Què és un enfilall de tomàquets?

1. És la tomaquera lligada a les canyes.
2. Un conjunt de tomàquets enfilats a una corda.
3. Una gran quantitat de tomàquets.
4. Són els tomàquets partits i buidats per ser adobats.

- 1.- No! No era aquesta la resposta...
- 2.+ Molt bé. I penjats a sol i serena.
- 3.- Això seria un munt, un gavadal, un bé de Déu...
- 4.- Si l'encerto l'endevino, oi? Tenies només un 25 per cent...

ALIMENTACIÓ-07 Qui d'aquests s'ennuega?

1. La Joana, que ja es beu la cinquena copa de conyac.
2. En Carles, que està molt tip i no vol menjar res més.
3. La Caterina, que té gana, i els budells li fan rau-rau.
4. En Jordi, que s'empassa un tros massa gros de poma.

- 1.- En pot beure quinze, engatar-se i no ennuegar-se gens.
- 2.- No veig l'ennuegament enlloc.
- 3.- El rau-rau te l'hauria de fer la consciència.
- 4.+ Era la resposta correcta.

ALIMENTACIÓ-08 Què és un menjar farcit?

1. Un menjar que atipa molt.
2. Un menjar que fa mala olor i comença a podrir-se.
3. Un menjar omplert de carn picada o d'altres elements.
4. Un menjar cuit a la brasa o bullit, però sense oli.

- 1.- Si ho dius per allò d'afartar, no vas ben encaminat.
- 2.- Mentida podrida!
- 3.+ Molt bé. Un deu en arts culinàries.
- 4.- A més de bondat dietètica has de fer bondat lexical!

ALIMENTACIÓ-09 Quan és fat un menjar?

1. Quan és massa fred.
2. Quan li manca sal.
3. Quan és excessivament tou.
4. Quan està massa rostit, socarrimat.

- 1.- Fred. Absolutament fred. La resposta no va per aquí.
- 2.+ Perfecte. Aniria bé que no diguéssim tant "sosso".
- 3.- Vas equivocat!
- 4.- Acabes de cremar una possibilitat de respondre bé!

ALIMENTACIÓ-10 Què són els fesols?

1. Són uns pèsols menuts d'origen holandès.
2. Són cigrons.
3. Són mongetes.
4. Són faves.

- 1.- No.
- 2.- No!
- 3.+ Sí!
- 4.- Ca!

ALIMENTACIÓ-11 Quan direm d'un peix que és llefiscós?

1. Quan és llarg i prim.
2. Quan presenta una viscositat enganxosa.
3. Quan és esqueixat, com ara el bacallà.
4. Quan ha estat salat i assecat a sol i serena.

- 1.- Com una serp? No m'esperava aquesta resposta de tu...
- 2.+ Parles com un diccionari!
- 3.- Has perdut una bona ocasió de callar!
- 4.- No trobes que "assecat" no sona com "lle-fis-cós"?

ALIMENTACIÓ-12 Explica'm què és una llepolia.

1. Una beguda feta d'herbes remeieres.
2. Un menjar que té molt de suc.
3. Una llaminadura.
4. L'acció d'escurar un plat amb molles de pa.

- 1.- Després de xerrar amb l'herbolari fes cap al diccionari!
- 2.- Quant a les llepolies, del suc s'encarrega la saliva.
- 3.+ Puc confirmar a bastament la correcció de la resposta.
- 4.- I si fos amb la llengua, en diríem "llepada"?

ALIMENTACIÓ-13 Hem de comprar una mica de llevat per...

1. Fer pa: la massa no s'inflaria sense llevat.
2. Tirar-lo a la paella: li dóna molt bon gust.
3. Fer pa moreno: el llevat és sègol i emmoreneix.
4. Fer més gustós l'arròs amb llet.

- 1.+ Aquesta és l'única resposta amb cara i ulls!
- 2.- No ho havia tastat mai. Un dia ho faré.
- 3.- Potser et penses que el llevat és com el carbó.
- 4.- La meva mare en deia canyella, d'allò que hi posava.

ALIMENTACIÓ-14 Saps què vol dir péixer un nen?

1. Alimentar-lo principalment amb peix.
2. Acostumar-lo a mastegar i a menjar amb autonomia.
3. Donar-li el menjar a la boca.
4. Donar-li farinetes fins que és molt gran.

- 1.- Per la mateixa lògica, donar-li carn seria "carnar-lo"!
- 2.- No cal que insisteixis: no em convenceràs!
- 3.+ Vet aquí com s'ha de péixer un nen!
- 4.- Això no és péixer-lo, és fer-ne un babau i un beneitó!

ALIMENTACIÓ-15 "Hi afegirem un polset de formatge ratllat". És a dir:

1. El formatge en pols fina.
2. El formatge que pot cobrir tot el plat.
3. Unes tres unces.
4. La quantitat que pot agafar-se entre el polze i l'índex.

- 1.- De cap de les maneres!
- 2.- No tant!
- 3.- Això són cent grams. No en fas un gra massa?
- 4.+ Exacte!

ALIMENTACIÓ-16 Quin d'aquests aliments qualla?

1. El formatge.
2. La llet.
3. El pa.
4. El vi.

- 1.- Perdona, però el formatge resulta de fer quallar la llet!
- 2.+ Precís! Exacte! Literal! Ver!
- 3.- Has vist aquí o allà que facin quallar el pa?
- 4.- Jo pensava que el vi fermentava en comptes de quallar...

ALIMENTACIÓ-17 De quina d'aquestes persones diríem que està sadollada?

1. La Marta fa dos dies que no menja. Ha perdut la gana.
2. En Josep fa dos dies que no menja. Està molt afamat.
3. La Núria està plenament satisfeta. Ha dinat molt bé.
4. En Lluís vomita tot el que menja. Té un bon mareig.

- 1.- La Marta no està gens sadollada.
- 2.- En Josep no està gens sadollat.
- 3.+ Exacte. Això va com un trabuquet!
- 4.- En Lluís no està gens sadollat.

ALIMENTACIÓ-18 Què és el verí?

1. La salsa picant que els indis posen a tots els menjars.
2. Una classe de raïm. El conyac el fan de raïm verí.
3. Una substància molt perniciosa per a la salut.
4. Una beguda àrab que simbolitza l'acolliment fratern.

- 1.- Jo n'he pres. Però estic ben segur que no es diu "verí".
- 2.- Si el conyac el fessin amb verí, jo seria a l'altre barri!
- 3.+ I tant! Comenta-ho amb Sòcrates. Ja veuràs com és que sí.
- 4.- (En veu ben baixa): No ho diguessis pas a un àrab, això!

ALIMENTACIÓ-19 N'hi ha un que xarrupa. Busca'l.

1. En Nemesi beu vi xuclant i paladejant.
2. En Teodosi es llepa els dits havent dinat.
3. En Crisòstom fa uns rotets de satisfacció.
4. En Praxíteles bufa el menjar quan és massa calent.

- 1.+ Ja ho crec que xarrupa, el mal educat!
- 2.- Li manca urbanitat, però no xarrupa!
- 3.- Li manca urbanitat i finor, però no xarrupa!
- 4.- Li manca finor, però no xarrupa!

ALIMENTACIÓ-20 Hi ha un nen que xuma. Quin?

1. La Laieta, que ploriqueja de gana.
2. La Marionna, que menja amb les mans.
3. En Quimet, que xucla una pipa o xumet.
4. La Tuietes, que es fica els dits al nas.

- 1.- No xuma, somiqueja!
- 2.- No xuma, bruteja!
- 3.+ Xum, xum, xum. Aquest sí que xuma!
- 4.- Quan fa això no pot xumar...

Els animals

ANIMALS-01 Quin d'aquests pagesos aparia uns animals?

1. En Jordi de can Torres, que estomaca uns gossos.
2. En Quim de cal Frare, que escorxa uns conills per dinar.
3. En Pere de can Tard, que ajunta un bou i una vaca.
4. En Pep de cal Guerxo, que castra uns porcs.

- 1.- Els apallissa! Et quedes amb la boca oberta.
- 2.- Escorxar és sacrificar, matar; no apariar...
- 3.+ És l'hora de manifestar-te el meu reconeixement.
- 4.- Si els castra pots estar ben segur que no els apariarà mai!

ANIMALS-02 Què és una cleda?

1. Un conjunt de porcs.
2. Un lloc tancat amb llistons per tenir-hi bestiar.
3. Una cacera de la guineu organitzada.
4. Una malaltia que afecta la llet de les vaques.

- 1.- Això no és una cleda. És una porcada. I no t'enfadis...
- 2.+ Sembla talment que hagi tractat amb animals! Felicitats!
- 3.- Volies caçar guineus, i em sembla que t'hem caçat a tu...
- 4.- Ah! Sí? Els veterinaris, fins ara, no en sabien res...

ANIMALS-03 Has vist algun cop una corrua d'animals?

1. Sí: A la vall hi ha un clos tancat per a cavalls.
2. Sí: Al jardí n'hi ha una de formigues, totes en fila.
3. Sí: A la muntanya he vist els bens corrent en grup.
4. Sí: Una corrua és un banc de peixos.

- 1.- No havíem arribat a l'acord que això era una cleda?
- 2.+ Has definit una corrua amb un exemple. Ho trobo perfecte!
- 3.- Una desbandada. De corrues, ni una!
- 4.- Estàs ben "peix" d'aquesta qüestió. D'acord?

ANIMALS-04 Quan podem dir d'un gos que és esquerp?

1. Quan borda molt.
2. Quan coixeja d'una pota.
3. Quan és mandrós.
4. Quan s'irrita amb els qui se li acosten.

- 1.- Que bordi! Que lladri! No cal que sigui esquerp per fer-ho!
- 2.- No veus que aquesta resposta és totalment inversemblant?
- 3.- Gos mandrós no s'atura a rosegat un os... Malament!
- 4.+ Resposta immillorable. També ho diem de les persones...

ANIMALS-05 Busca un animal estarrufat.

1. Un ocell que, per adormir-se, dreça les plomes.
2. Un conill mort a qui han tret la pell exterior.
3. Un gos estacat, perquè no ataquí els visitants.
4. Un peix que sura a la superfície de l'aigua.

- 1.+ Ja l'has trobat!
- 2.- Jo el veig ja esventrat, però estarrufat...
- 3.- És un gos estacat. Els gossos no s'estarrufen.
- 4.- És un peix mort! (I tu, un usuari que ha begut oli).

ANIMALS-06 Quin d'aquests pastors fa servir una fona?

1. En Jaume, que llança una pedra mitjançant una corda.
2. L'Anton, que escalfa el menjar damunt d'una llosa.
3. L'Eu sebi, que utilitza un bastó per caminar.
4. En Maties, que fixa la pota d'un xai amb un llistó.

- 1.+ Una resposta feta amb reflexió, ponderació i encert.
- 2.- Perquè es fongui el greix? Ha! Ha!
- 3.- Que reservi una bastonada per a tu, quan torni!
- 4.- Fixa-t'hi una mica més, que no costa gaire!

ANIMALS-07 Digueu quin animal acaben de fuetejar:

1. Un porc que han castrat aquest matí.
2. Un ruc que han estomacat amb una bona xurriacada.
3. Una vaca a qui han fet una inseminació.
4. Un cavall a qui han ferrat les potes amb ferradures.

- 1.- El pobre animal ha rebut molt més que una fuetada!
- 2.+ Sí. I tant li fa un cop de xurriaques com un de fuet!
- 3.- No l'han fuetejat, pots estar-ne segur.
- 4.- Si l'han fuetejat, no han rebut les potes sinó les anques!

ANIMALS-08 Em sabries dir què és un jou?

1. És el jaç de palla dels galliners per pondre-hi els ous.
2. És el jaç que tenen molts animals per dormir.
3. És el collar que es col·loca al coll dels gossos.
4. És una peça que ajunta dos bous pel coll per treballar.

- 1.- Deixa la palla i vés al gra. No vas bé!
- 2.- Acabes de dir, naturalment, una animalada...
- 3.- Mai havia dit amb tanta precisió la paraula... Bestiesa!
- 4.+ Lingüistes i lexicòlegs et donen la benvinguda!

ANIMALS-09 I una llémena? Què és una llémena?

1. Un animal que és com el cargol, però sense closca.
2. Un peix costaner que viu amagat a les roques.
3. L'ou dels polls del cap.
4. Una au de la família de les òlibes.

- 1.- Has confós fatalment el llimac amb la llémena...!
- 2.- No. Seria un roger, una senyoreta, una palaia, un serrà...
- 3.+ Molt bé. Que tens experiència amb canalla que va a escola?
- 4.- No siguis mussol!

ANIMALS-10 En quina d'aquestes frases es parla de munió?

1. A les sis s'acaba el "munyiment" de les vaques.
2. A la fira hi havia una "gran quantitat" d'ovelles.
3. Preparem el "menjar per a les gallines i les oques".
4. M'estimo més la "força" del bou que la del cavall.

- 1.- Ha! Ha! T'he enganyat amb això de munyir...
- 2.+ La solució no és altra que aquesta que acabes de dir-me!
- 3.- Massa rebuscat. Que no te n'has adonat?
- 4.- Perquè fa "muuuu"? Doncs, et quedes amb un pam de nas!

ANIMALS-11 Què és el païdor?

1. És l'estómac d'alguns animals.
2. És la menjadora dels animals.
3. És el mosso encarregat de tenir cura dels animals.
4. És el lloc de la teulada on s'aixopluguen els coloms.

- 1.+ Un deu en zoologia!
- 2.- Acabes de dir una rucada!
- 3.- Tingues cura del diccionari i t'anirà millor...
- 4.- No li veig la gràcia.

ANIMALS-12 Quin animal té pap?

1. Els ruminants. El pap és un estómac dels ruminants.
2. Els ocells. El pap és una bossa de l'esòfag.
3. Els peixos. El pap és el conjunt de les brànquies.
4. Les tortugues. El pap és la closca de molts animals.

- 1.- Ells tenen: rumen, reticle, llibret i quall! I el pap?
- 2.+ Ets un ornitòleg de primeríssima marca!
- 3.- Reconeix, amic Aleix, que no ets pas un bon peix.
- 4.- Apa! Què dius, ara? Per què surts amb aquest estirabot?

ANIMALS-13 Quin animal parrupa?

1. El lleó.
2. La granota.
3. La gallina.
4. El colom i la tórtora.

- 1.- No. El lleó rugeix!
- 2.- No. La granota rauca!
- 3.- Què dius? La gallina escataina!
- 4.+ Exacte! Aquest és el cant del colom: el parrupeig!

ANIMALS-14 Quin pastor porta un quisso?

1. En Fructuós, que porta un bastó llarg de pelegrí.
2. En Manel, a qui acompanya un gos menut.
3. En Baldiri, que porta un sarró fet de pell de vaca.
4. En Roger, que porta una ovella nounada a l'espatlla.

- 1.- De quisso a bastó hi ha tant com d'Andorra a Collbató!
- 2.+ És veu que ho tens clar: un quisso és un gos petit...
- 3.- Què t'he de dir? Que t'he en-"sar-ro"-nat!
- 4.- Deus ser miop quan no saps distingir un quisso d'un xai...

ANIMALS-15 Quin animal refila?

1. El cavall.
2. La granota.
3. El canari.
4. El porc.

- 1.- Els cavalls renillen. Grava-ho a la memòria, que sortirà!
- 2.- La granota rauca. Ho veus?: rauc!, rauc! rauc!
- 3.+ El canari sí que refila! I que ho fa de bé quan en sap...!
- 4.- Els porcs, amic meu, grunyen! No són gens musicals...

ANIMALS-16 Quin animal es relaciona amb el rusc?

1. Les abelles: El rusc és el seu habitat.
2. Els peixos: El rusc és el ganxo de la canya de pescar.
3. Els cargols: El rusc és el rastre que deixen en caminar.
4. Les àligues: El rusc és el forat de la roca on niuen.

- 1.+ I tant. Un rusc és l'arna o el buc on viuen les abelles.
- 2.- Aquest ganxo, fins ara, jo l'havia anomenat ham.
- 3.- No has seguit pas el rastre de la solució correcta!
- 4.- No diguis bestieses, que no et queda gens bé.

ANIMALS-17 Què és un tendrum?

1. La part més tendra de la carn d'un animal.
2. Un cartílag de qualsevol animal.
3. Un conjunt de vedells menors de dos mesos.
4. Qualsevol animal de curta edat.

- 1.- Ni de bon tros!
- 2.+ És una resposta digna d'un entès en carns.
- 3.- De cap de les maneres!
- 4.- Animalades com aquesta no en sento a dir gaires!

ANIMALS-18 Quin animal udola?

1. La vaca i el bou.
2. El llop.
3. El mussol.
4. L'ovella.

- 1.- Mugeixen. Estigues-ne ben segur. Muuuuuugeixen!
- 2.+ Aquest sí que udola! (I fa por!).
- 3.- El mussol no udola. Els udols són llargs i llastimosos.
- 4.- L'ovella no en sap d'udolar. I li aniria molt bé saber-ne!

ANIMALS-19 Saps què són les urpes?

1. Les potes ungulades dels cavalls.
2. Les potes dels elefants i altres plantígrads.
3. Les potes dels porcs i altres artiodàctils.
4. Les ungles corbades dels animals depredadors.

- 1.- Mai no han estat urpes!
- 2.- Un 0 ben rodó en zoologia!
- 3.- T'has deixat engalipar per una paraula com artiodàctil!
- 4.+ Això és exactitud terminològica!

ANIMALS-20 Hi ha un animal que renilla:

1. El colom.
2. El cavall.
3. El llop.
4. La gallina.

- 1.- Havíem dit, no fa gaire, que parrupava, el colom. Recordes?
- 2.+ Aquest sí que renilla!
- 3.- Que poca memòria! Ja t'he dit que els llops udolen!
- 4.- Saps què fan les gallines? Jo t'ho explico: escatainen!

Les arts i els esbargiments

LES ARTS-01 Saps qui és l'anxaneta?

1. El nen o nena que corona el castell dels castellers.
2. La persona que compta els passos de la sardana
3. Al joc de fet i amagar, el nen o la nena que para.
4. La nena que actua en una coral per fer veus molt agudes.

- 1.+ I aixeca el braç triomfant. Enhorabona!
- 2.- Comptar i repartir? No són feines d'anxaneta!
- 3.- Para de dir ximpleries!
- 4.- Aquesta vegada no has afinat gaire...

LES ARTS-02 N'hi ha uns que fan servir baldufes. Descobreix-los

1. Dos amics que ballen el ball de bastons.
2. Dos germans que fan giravoltar unes joguines de fusta.
3. Unes nenes per dansar amb un calçat adequat.
4. Uns vitrallers quan inflen la pasta de vidre calenta.

- 1.- Et mereixes una garrotada!
- 2.+ I que bé que s'ho passen fent-la ballar! Endavant!
- 3.- I han de ballar amb baldufes?
- 4.- Quina bestiesa t'acabes d'empescar, germà!

LES ARTS-03 Has sentit algun cop parlar de caramelles?

1. Sí, ja ho crec: Són unes màscares usades a la Patum.
2. Sí: Són uns pastissos gelats que fan a l'Empordà.
3. Sí, és clar: Són uns platerets menuts molt tradicionals.
4. Sí: Són unes cançons de Pasqua que es canten pel carrer.

- 1.- I ara explica'm un sopar de duro!
- 2.- Doncs, no són pastissos... T'has cregut l'enganyifa!
- 3.- Jo no ho veuria tan clar...
- 4.+ Encertada!

LES ARTS-04 Un espectacle colpidor és...

1. Un espectacle acompanyat amb tambors i trompetes.
2. Un espectacle de temàtica amorosa.
3. Un espectacle de titelles, fet per a la mainada.
4. Un espectacle que comunica sensacions fortes.

- 1.- Colpeix les orelles, però no per això ha de ser colpidor...
- 2.- He vist mil espectacles amorosos que no són colpidors...!
- 3.- N'hi ha alguns que ho són, però ben pocs...
- 4.+ Una abraçada! Una encaixada de mans! Un petó!

LES ARTS-05 Quina disbauxa! És a dir:

1. Quin avorriment!
2. Quins excessos!
3. Quina elegància!
4. Quina sonoritat!

- 1.- No tens una resposta més encoratjadora?
- 2.+ Uns punts de guardó i mil felicitats per la resposta!
- 3.- La disbauxa mai no ha estat elegant.
- 4.- Sonoritat? Tumult! Aldarull! Bullanga!

LES ARTS-06 "Fan dos espectacles ensems". Què vol dir?

1. Que són molt semblants.
2. Que l'un és continuació de l'altre. Lligats.
3. Que els fan alhora.
4. Que són molt diversos pel que fa a l'estil.

- 1.- Em sembla que això que dius no s'assembla a "ensems".
- 2.- No ets una rata de biblioteca, oi?
- 3.+ Exacte! Precís! Just! Clavat! Què més et puc dir?
- 4.- És una resposta "espificagarrillufada".

LES ARTS-07 Explica'm què és un esbart, que no ho sé.

1. Un grup de persones dedicades a la dansa tradicional.
2. Qualsevol activitat que pretén distreure i esbargir.
3. Una fira que ofereix activitats per als infants.
4. Un grup de nois i noies dedicades a l'excursionisme.

- 1.+ Em deixes bocabadat! Tu saps molt bé què és un esbart!
- 2.- I t'has deixat ensarronar per mi?
- 3.- D'on t'has firat aquest espantall de resposta?
- 4.- Mira: No és precisament a l'excursionisme que es dediquen!

LES ARTS-08 I una facècia? Què és una facècia?

1. Una disfressa que imita un personatge famós.
2. Una aventura.
3. Una cosa dita per fer riure.
4. Una ganyota.

- 1.- Se't veu el llautó: De facècies, no en saps gens ni mica!
- 2.- Cap premi per una resposta tan malaventurada!
- 3.+ Tens més raó que un sant!
- 4.- T'he de posar mala nota per aquesta ganyota...

LES ARTS-09 Saps a què ens referim quan parlem de gresca?

1. Sí, home: Parlem d'animació, gatzara...
2. Ja ho crec: Parlem d'un material per fer rajoles.
3. No hi ha dubte: La gresca és un licor d'herbes.
4. Als capgrossos que acompanyen els gegants a les festes.

- 1.+ Ja és hora que algú me la contesti bé, aquesta pregunta!
- 2.- Una definició de gresca? Aquesta sí que és fresca!
- 3.- Aquesta no la sabia! L'afegeixo a la llista dels disbarats!
- 4.- No voldria fer-te la llesca, però no va per aquí la gresca!

LES ARTS-10 Aquells quatre xicots fan una juguesca. Això vol dir que...

1. Passen la tarda jugant i divertint-se.
2. Formen la colla establerta per participar en un concurs.
3. Ballen danses i canten cançons de l'edat mitjana.
4. Han pactat que qui erri una predicció pagarà uns diners.

- 1.- I potser no porten ni un duro. No els cal fer cap juguesca!
- 2.- Tu has marcat el 2 per veure si hi havia sort!
- 3.- Com els joglars, oi? Bufa! Quina imaginació!
- 4.+ Parles com un llibre obert. Endavant!

LES ARTS-11 Com definiries el lleure?

1. La part més tranquil·la i suau d'un espectacle.
2. El temps lliure de què disposa un grup o una persona.
3. La corona de llorer que rep el guanyador d'un concurs.
4. El goig de què frueix l'artista en acabar l'espectacle.

- 1.- Què dius? Tu em vols vendre garses per perdus!
- 2.+ Lloança, honor i glòria a una resposta tan satisfactòria!
- 3.- No guanyaràs cap concurs de lèxic si sempre ho fas així!
- 4.- No veus tu mateix que aquesta resposta canta?"

LES ARTS-12 Saps què és una llufa (d'aquelles que no fan pudor...)?

1. Un ninot de paper que es penja a l'esquena d'algú.
2. Un coet amb cua lluminosa.
3. Un estat d'embriaguesa i exaltació.
4. Una festa on es consumeix molt d'alcohol.

- 1.+ Molt bé. Que en deus haver penjat, tu, de llufes...!
- 2.- Un coet que funciona no pot ser una llufa...
- 3.- Una llufa? No! En tot cas, una mona, una trompa...
- 4.- Quin gran desencert marcar el 4... Has fet llufa, amic!

LES ARTS-13 Quina d'aquestes coses pot ser malastruga?

1. Una peça de ceràmica que s'ha cuit de forma defectuosa.
2. Una obra de teatre que no ha tingut l'èxit esperat.
3. Un dia fatídic, ple d'esdeveniments desagradables.
4. Un text contrari als costums morals d'un país.

- 1.- Deixem-ho córrer: Vas molt desorientat!
- 2.- Ni tu tampoc, aquesta vegada!
- 3.+ Això sí que és malastruc, ple de malastrugança.
- 4.- De malastruc a immoral hi ha una distància colossal!

LES ARTS-14 Ara no recordo què és l'obrador!

1. Al teatre, l'escena inicial de presentació de l'acció.
2. El dibuix que serveix de base a una pintura mural.
3. L'espai on s'exposen obres artístiques.
4. Un lloc per fer-hi treballs manuals i artístics.

- 1.- Ho dius perquè obre l'acció? Doncs... no, no i no!
- 2.- No diguis bajanades, que no t'està gens bé.
- 3.- Jo no li diria obrador sinó sala d'exposició.
- 4.+ Has quedat com un senyor definint un obrador!

LES ARTS-15 Quin d'aquests personatges té un rampell?

1. Un pallasso que fa una actuació perfecta.
2. Una artista que, de sobte, té un desig.
3. Un equilibrista que té rampa a mitja actuació.
4. Un poeta que té una inspiració.

- 1.- Una resposta perfecta... per un pallasso com tu!
- 2.+ Molt bé. Vet aquí una artista rampelluda. (I n'hi ha...!)
- 3.- S'estimbarà. I tu et quedaràs amb un pam de nas!
- 4.- No ha estat, aquest, un moment inspirat. Confessa-ho.

LES ARTS-16 Quina afirmació conté, entre cometes, el verb romandre?

1. El circ va "restar" allà durant nou mesos.
2. Alguns joglars solien "cantar cançons èpiques".
3. Aquell pintor va "imitar l'estil del romànic".
4. La Maria va "estar-se inactiva" més de dos mesos.

- 1.+ Perfecte: Hi va romandre. Deuria ser dels bons, com tu...
- 2.- Romanços! No és veritat!
- 3.- Era un parany ingenu... I tu hi has caigut de quatre potes!
- 4.- No fer res no vol dir romandre. Ni per allò de la mandra...

LES ARTS-17 Les nenes i els nens fan tabola. Què fan?

1. Juguen a girar cromos amb el palmell de la mà.
2. Fan gresca, bullícia.
3. Juguen al voltant d'una taula.
4. Juguen fent un rotlle.

- 1.- Només hi ha una resposta bona. I no és aquesta...
- 2.+ Correcte!
- 3.- Una espifiada com una casa de pagès...
- 4.- Has fallat una de les preguntes més fàcils del tema!

LES ARTS-18 Hi ha un tempteig en una d'aquestes situacions:

1. Una artista provoca reaccions de refús entre el públic.
2. Una ceramista fa provatures amb un material nou.
3. Una persona regula la durada d'unes actuacions teatrals.
4. Un funàmbul camina a cegues per la corda fluixa.

- 1.- Refuso categòricament una resposta com aquesta!
- 2.+ Veig que saps què és un tempteig!
- 3.- No ve pas de temps el tempteig. Ve de temptar.
- 4.- Si no ho havia temptejat abans, caurà de morros!

LES ARTS-19 "Quin tripijoc"! Et diuen:

1. Quina festa més divertida!.
2. Quanta gent!
3. Se li veu el llautó!
4. Quina situació més embullada!

- 1.- Quina resposta més esbojarrada!
- 2.- Quanta llana!
- 3.- I a tu també!
- 4.+ Ara n'he trobat un que respon com Déu mana!

LES ARTS-20 Què és la xerinola?

1. Un instrument de vent que forma part de la cobla.
2. Una diversió que consisteix a mullar-se mutuament
3. La gresca i l'animació d'un grup.
4. Un recipient per dur-hi el menjar a les excursions.

- 1.- Deu ser de la cobla guatemalenca... (perquè, d'aquí no!)
- 2.- Tu t'equivoques! Això és la xeringada!
- 3.+ Perfecte. Hem anomenat la gresca, la tabola i la xerinola!
- 4.- Potser et referies a la carmanyola? Llàstima...

La ciutat i el poble

LA CIUTAT-01 "En aquest poble hi ha dos atzucacs", és a dir:

1. Hi ha dos carrerons sense sortida.
2. Hi ha dos agutzils.
3. Hi ha dues sitges, dos dipòsits de gra.
4. Hi ha dues fonts d'aigües termals d'origen àrab.

- 1.+ No t'has deixat enganyar i has respost com calia!
- 2.- No ho trobo gaire agut, això de l'"agut-zil"...
- 3.- Què desitges? Que et doni punts per les sitges? Doncs, no!
- 4.- "Atzucac" deu venir de l'àrab, però no són termes.

LA CIUTAT-02 Entre aquests personatges hi ha un capitost:

1. El regidor d'un poble que es relaciona amb la capital.
2. El qui comanda una part de l'exèrcit, un escamot.
3. El qui encapçala l'oposició en el congrés dels diputats.
4. L'abat o monjo que convoca un capítol.

- 1.- Mira el diccionari ben tost i sabràs què és un capitost!
- 2.+ Sí. Capitost ve de "cap" com cabdill, capdanser...
- 3.- Tant com capitost... Potser amb cap n'hi ha prou...
- 4.- Capitula. Rendeix-te. Dóna't per vençut!

LA CIUTAT-03 Què diu el diccionari sobre la caserna?

1. Consistori, casa de la vila, seu de l'ajuntament.
2. Construcció simple per emmagatzemar palla.
3. Edifici on s'allotja la tropa de forma permanent.
4. Torreta que serveix d'abric a un sentinella.

- 1.- Hauria de ser molt militarista el consistori. No ho creus?
- 2.- D'això uns pagesos en diuen pallissa, d'altres, paller.
- 3.+ L'has encertada! Endavant les atxes!
- 4.- La torre de guaita pot ser una part de la caserna. No tota!

LA CIUTAT-04 Què vol dir desnonar?.

1. Acomiadar un llogater, un obrer, etc.
2. Despertar la població amb un senyal d'alarma.
3. Prohibir de fer alguna cosa a través d'un ban municipal.
4. Decebre en grau superlatiu.

- 1.+ Parles com un advocat! Desnonar és trencar un compromís.
- 2.- Ha! Ha! Despertar els qui fan nones? Ha! Ha! Ha!
- 3.- Vas lluny d'osques!
- 4.- T'ho dic sincerament? M'has decebut. I no sé en quin grau.

LA CIUTAT-05 Què és un escamot?

1. Teulada feta de lloses que imiten les escates d'un peix.
2. Un grup de soldats o de policies que van plegats.
3. Sospita del poble sobre la conducta dels qui manen.
4. Conjunt de passadissos i sales secretes d'un castell.

- 1.- I no t'escamnava una definició com aquesta?
- 2.+ Un bon encert. Una bona pensada!
- 3.- Sospito que no saps de què parlem. M'escamna aquest "3"!
- 4.- Aniràs a mal borràs si continues fent servir els peus...

LA CIUTAT-06 "Ahir la policia escorcollà els nostres veïns". Vol dir:

1. Va formalitzar una denúncia feta per algú contra ells.
2. Els va estomacar amb les porres.
3. Els va col·locar les manilles i els va dur a comissaria.
4. Els va examinar per veure si duïen armes o altres coses.

- 1.- I un be negre!
- 2.- Cau de corcoll! No en saps ni un borrall, d'escorcolls!
- 3.- I els van engarjolar? Au! Va!
- 4.+ Minuciosa, exacta, precisa resposta!

LA CIUTAT-07 Què és un camí fressat?

1. Un camí on hi ha renou constant, carruatges, soroll...
2. Un camí molt petjat per on és fàcil de passar-hi.
3. Un camí de bosc ple de fruits boscars.
4. Un camí que ha estat llaurat i incorporat a un camp.

- 1.- Si tanta fressa hi hagués, seria un camí escandalós!
- 2.+ Tinc el camí fressat per felicitar-te de tot cor!
- 3.- Segur que estaves pensant en les maduixes!
- 4.- Era una definició que no havia d'escollir ningú!

LA CIUTAT-08 Quin personatge s'ha fet, de veritat, un garbuix?

1. L'alcalde, que ha malversat uns diners públics.
2. El capellà, que ha fet una bona col·lecta.
3. Un orador que s'ha fet un embolic mentre parlava.
4. Un guàrdia civil que ha atrapat uns lladres perillosos.

- 1.- No creus, més aviat, que ha fet un desfalc?
- 2.- No crec que les col·lectes siguin gaire complicades...
- 3.+ Sí, noi! S'ha fet un garbuix, una embrolla i un bullit!
- 4.- Malament! Molt malament!

LA CIUTAT-09 A veure si trobes una guspira en aquests fets:

1. La casa de la vila és il·luminada per un focus.
2. Els nois han fet un munt de llenya per calar-hi foc.
3. Hi ha una munió de gent manifestant-se pel carrer.
4. S'eleva una espurna de la foguera de Sant Joan.

- 1.- Jo no veig la guspira enlloc!
- 2.- Deuen haver fet una pira. Encara els manca el "gus"!
- 3.- Si no van tots fumant o amb teies enceses...!
- 4.+ Ara n'he vist un munt, de guspises! Perfecte!

LA CIUTAT-10 D'on podríem treure una llamborda?

1. D'un carrer empedrat.
2. D'un camí que passa per una zona rocosa.
3. Del llit d'un riu, que és ple de palets de riera.
4. D'un museu d'armadures.

- 1.+ Just. A les barricades de Barcelona en treien a gavadals!
- 2.- D'allà podríem treure un roc, però una llamborda...
- 3.- Massa arrodonides les pedres del riu!
- 4.- Les llambordes no se les posaven al cap, els guerrers!

LA CIUTAT-11 Em sabries definir la paraula ostatge?

1. Una casa on poden sojornar els viatgers.
2. Una persona capturada pels autors d'un atracament.
3. El preu del servei complet d'un dia en un hostel.
4. La bona disposició d'un poble respecte dels forasters.

- 1.- Malviatge! Confons un hostel amb un ostatge!
- 2.+ Ho has fet molt bé!
- 3.- Compra't una moto, busca't un bosc i perd-t'hi!
- 4.- Jo en diria hospitalitat i no ostatge...

LA CIUTAT-12 Quin d'aquests personatges és un pòtol?

1. Un venedor ambulat de pots i olles.
2. Un foraster que no parla la llengua pròpia d'un lloc.
3. Un vagabund que viu d'allò que roba.
4. Un mosso que acompanya els traginers de poble en poble.

- 1.- No ho diguis a cap venedor si no vols rebre un mastegot!
- 2.- T'he ben engalipat!
- 3.+ Tararíí...! T'hem de dir que... sí!
- 4.- Una bajanada més i partim peres!

LA CIUTAT-13 I la rauxa? Què és la rauxa?

1. Una determinació sobtada, una pensada capriciosa.
2. El soroll que fa un riu cabalós o una riuada.
3. Tancament de caràcter atribuït falsament als catalans.
4. Espai municipal destinat a l'aixopluc de vagabunds.

- 1.+ Exacte. Diuen que els catalans tenim adés seny, adés rauxa!
- 2.- I ara explica'm un sopar de duro!
- 3.- Si ens diuen arrauxats, no és pel tancament que esmentes!
- 4.- Confessa que no ho saps. Acabaríem abans...

LA CIUTAT-14 Què és un rebuf?

1. Reelecció d'una autoritat que era mal vista per la gent.
2. Crits d'aprovació que fa un conjunt de gent.
3. Paraules violentes dirigides a qui adreça una demanda.
4. Incompetència. És aplicat a persones amb autoritat.

- 1.- No veus que això que dius no lliga? Per què el reelegeixen?
- 2.- Qui aprova no rebufo i qui rebufo no aprova...
- 3.+ Ara t'escolto. I que n'és de lleig, oi?
- 4.- No és el teu dia...

LA CIUTAT-15 Un dels quatre personatges és un reconsagrat. Quin?

1. Mossèn Trepà era bisbe i ara l'han fet arquebisbe.
2. Ningú no discuteix mai les paraules del batlle Rius.
3. El guàrdia Antequera és molt mal vist de la gent.
4. El senyor Arumí és un acèrrim defensor de la dictadura.

- 1.- (A cau d'orella): No queda gens bé això que dius!
- 2.- El batlle Rius o és un savi o és un dictador...
- 3.- Ho deu fer molt malament. No cal que sigui un reconsagrat.
- 4.+ Hem trobat un reconsagrat, una persona acèrrima!

LA CIUTAT-16 Tu saps què és la rodalia? Explica-m'ho.

1. El carrer que, en molts pobles, encercla la població.
2. Els terrenys que envolten una ciutat o poble.
3. El dret de no pagar impostos que tenen els regidors.
4. El conjunt de vehicles rodats de què disposa un poble.

- 1.- Has begut oli!
- 2.+ Has fet una diana d'aquelles de Guillem Tell!
- 3.- Els regidors tampoc no paguen impostos? Estem ben frescos!
- 4.- Això de la roda t'ha fet rodar el cap...

LA CIUTAT-17 Què és un setge?

1. El setial del batlle a la sala de plens de l'ajuntament.
2. Es diu setge a tota celebració que es fa cada set anys.
3. Acció d'encerclar i atacar militarment una població.
4. Dipòsit comú de blat que tenien els pobles.

- 1.- Cal fetge, senyor metge, per anomenar setial un setge!
- 2.- Creus que eren festes, els setges de Barcelona o els de Girona?
- 3.+ Ets un pou pregon d'erudició!
- 4.- Ah! Sí! Les sitges! (Però això no són setges, germà...).

LA CIUTAT-18 Què és una treva?

1. Una mala jugada entre polítics de diferents bàndols.
2. Un acord poc durador d'alto el foc entre dos exèrcits.
3. Un recompte de vots després d'una votació.
4. Una selecció d'oponents a un càrrec de l'administració.

- 1.- A casa meva en diuen fer la traveta!
- 2.+ Ets un entès en termes militars!
- 3.- Jo no ho havia sentit mai. (Pompeu Fabra, tampoc).
- 4.- De la tria a la treva hi ha una lleugera diferència...

LA CIUTAT-19 Quin d'aquests homes és un trinxeraire?

1. En Baldiri, que no té ofici ni benefici.
2. En Gaspar, que és a l'avantguarda de l'exèrcit.
3. En Dídac, encarregat municipal de les obres als carrers.
4. En Pastor, un obrer de l'escorxador municipal.

- 1.+ Exacte. Aquest és el significat més propi de trinxeraire.
- 2.- És a les trinxeres, sens dubte. Però és advocat...
- 3.- Bon ofici, ara que ho dius. No li diguis trinxeraire!
- 4.- I trinxà que trinxaràs! Doncs... no fa al cas!

LA CIUTAT-20 Quina d'aquestes coses és un voral?

1. La creu o la fita que indica la fi d'un terme municipal.
2. La cinta que duen les autoritats en un acte oficial.
3. La vora d'un camí, carretera o riu.
4. El camí que uneix dues poblacions.

- 1.- Aquesta resposta no és bona, ni de lluny ni de la vora...
- 2.- Amb les vores daurades? No!
- 3.+ Bé. No calen aplaudiments per una definició tan fàcil.
- 4.- Com que són tan a la vora, oi? T'has equivocat!

El cos humà i la higiene

EL COS HUMÀ-01 Quina d'aquestes coses es pot arnar?

1. La roba.
2. Els engonals.
3. La pell.
4. Les dents.

- 1.+ Excel·lent! Es veu clar que hi entens, d'arnes!
- 2.- Hem dit arnar! I sembla que tu parles d'herniar...
- 3.- Home...! En fas un gra massa. No t'ho sembla?
- 4.- T'haurien de caure totes, mentider!

EL COS HUMÀ-02 Què és un vestit balder?

1. Un vestit que t'han regalat i amb què no comptaves.
2. Un vestit per feinejar a casa.
3. Un vestit un xic ample, que entra folgat.
4. Un vestit que necessita bugada, que bruteja.

- 1.- Aquesta és una resposta ben poca-solta!
- 2.- Mala feina! Et caurà el vestit a mig fer dissabte...
- 3.+ Una resposta ben ajustada i gens baldera, la teva!
- 4.- Balder i brut s'assemblen com cabra i ruc!

EL COS HUMÀ-03 Si et parlen de la bufeta del teu avi...

1. Es refereixen a la seva gran capacitat toràcica.
2. Fan esment d'un saquet orgànic del seu cos.
3. Parlen del mastegot que va etzibar a algú.
4. Comenten una ventositat que va deixar anar.

- 1.- Això és bu-fe-ra. BU-FE-RA.
- 2.+ Encertat! Ja pots fer carrera de metge cirurgià.
- 3.- Vigila que ton avi no te n'engegui un per inoportú.
- 4.- Acabes de fer un pet com un aglà, mestre!

EL COS HUMÀ-04 A un amic teu li fa mal el canell. Per tant, li fa mal...

1. El fèmur.
2. La nuca.
3. El turmell.
4. El puny.

- 1.- Malament! El deu tenir trencat...
- 2.- Malament! Deu ser artrosi...
- 3.- Malament! Potser s'ha entrebancat...
- 4.+ Correcte!

EL COS HUMÀ-05 Qui d'aquests podria fer un tractament per a la clepsa?

1. Un senyor que té brutícia a les dents.
2. Una noia que té sordesa.
3. Un xicot que té descamacions al cap.
4. Una velleta que té cataractes als ulls.

- 1.- Una resposta un xic tosca!
- 2.- Au! Vinga! Sort que em faig el sord...!
- 3.+ Per exemple. Molt bé.
- 4.- No té res a veure la clepsa amb clissar-hi més o menys.

EL COS HUMÀ-06 De quin personatge pots dir que va empolainat?

1. D'una noia que va tota perfumada.
2. D'una damisel·la que duu la cara molt pintada.
3. D'un senyor molt ben vestit.
4. D'un senyor amb un posat molt vanitós i tibet.

- 1.- Una resposta que fa olor de socarrim!
- 2.- Embolica que fa fort!
- 3.+ Una resposta senyorial i elegant!
- 4.- Fuig d'aquí! No diguis bajanades!

EL COS HUMÀ-07 Què són els engonals?

1. Una combinació de seda per dur sota el vestit.
2. Parts del cos on s'ajunten la cuixa i el ventre.
3. Nom comú que reben les glàndules genitals.
4. Guarniments de puntes a les vores d'un vestit.

- 1.- Tu et refereixes als enagos, oi?
- 2.+ Estic absolutament d'acord amb tu!
- 3.- El nom comú de les glàndules genitals és... genitals!
- 4.- Em sembla que no vas gaire llatí..."

EL COS HUMÀ-08 Un d'aquests substantius pot qualificar-se d'escardalenc:

1. Un adolescent d'una alçada superior a la normal.
2. Una veu trencada.
3. Una persona amb una cama més curta que l'altra.
4. Una noia prima i eixuta.

- 1.- Vet aquí un jove espigat, però no escardalenc!
- 2.- No tens pas la mà trencada en "escardalenconies"...
- 3.- No cal que sigui escardalenc, un coix!
- 4.+ Et donem el vist-i-plau amb molt de gust.

EL COS HUMÀ-09 Què vol dir esparracar un vestit?

1. Fer-hi estrips.
2. Dur-lo fins que estigui ben atrotinat.
3. Embrutar-lo de tal manera que sigui inaprofitable.
4. Cosir-hi pegats.

- 1.+ Premi!
- 2.- Acabes de dir una beneiteria...
- 3.- No diguis coses sense solta ni volta. No et cauen bé.
- 4.- Estàs de pega. No és això.

EL COS HUMÀ-10 - Quin vestit més espellifat! -

1. - Sí. Se m'ha fet malbé de tant dur-lo.
2. - És veritat. L'hauré de planxar.
3. - Ara són de moda ben amples i campanuts.
4. - A mi m'agraden molt els vestits estampats.

- 1.+ Correcte.
- 2.- Planxa, planxa! Continuarà tan espellifat com abans!
- 3.- Però no tan espellifats com aquest, noia!
- 4.- Ves per on em surt, aquesta!

EL COS HUMÀ-11 - Aquest vestit li quedarà molt bé amb aquell fermall.

1. - Potser sí que un cinturó com aquell...
2. - Miri, no suportó els collarets.
3. - Ja en tinc, d'afibllalls com aquell.
4. - Vol dir que hi lligarà una polsera?

- 1.- No! No et venen un cinturó.
- 2.- I ca! No va de collarets la cosa!
- 3.+ Justa la fusta. Una peça metàl·lica d'ornament.
- 4.- Una polsera (per ferma que sigui) no és un fermall.

EL COS HUMÀ-12 - A aquesta senyora li han de posar un gafet.

1. Li havia caigut una branca de les ulleres.
2. Li han de cosir un ganxo petit que subjecta el vestit.
3. Li han de fer una sutura a la pell.
4. Li han de col·locar una pinça que subjecta els cabells.

- 1.- No es tracta d'ulleres (ni de "gafes", és clar).
- 2.+ Molt i molt bé.
- 3.- Agafa't!: Això no és un gafet!
- 4.- Tu em vols ensarronar una altra vegada, oi?

EL COS HUMÀ-13 - Diu la Margarida que li fan mal els malucs. -

1. És a dir, els ossos superiors de la pelvis.
2. Vol dir les articulacions de les cames.
3. Es refereix als punys.
4. Parla dels músculs de la cuixa.

- 1.+ Un excel·lent en fisiologia!
- 2.- Un suspens de fisioteràpia!
- 3.- Un cop de puny a qui esculli aquesta resposta.
- 4.- Parla d'una mica més amunt...

EL COS HUMÀ-14 - Ja fa mesos que té una afecció a la melsa. -

1. Té una malaltia a la medul·la òssia.
2. Li fa mal un òrgan intern de l'aparell digestiu.
3. El fetge té alguna irregularitat.
4. S'ha inflammat una capa pulmonar.

- 1.- No has arribat pas al moll de l'os dient això...
- 2.+ Una resposta de savi.
- 3.- Deixa la medicina i dedica't a la veterinària...
- 4.- Tu has sentit campanes... Això és la pleura!

EL COS HUMÀ-15 A qui d'aquests li fa mal el panxell?

1. A un que té cruiximent de cames.
2. A un que es queixa de l'abdomen.
3. A un que té la zona de l'entreuix adolorida.
4. A un que ha rebut un cop al palmell.

- 1.+ Ben segur. El panxell o el tou de la cama.
- 2.- De la panxa al panxell hi ha un bon tros de pell!
- 3.- Malament! Li aconsello que no munti a cavall...
- 4.- D'un cop de martell al palmell no s'afecta el panxell!

EL COS HUMÀ-16 Un jove té rínxols al front si...

1. Té el front pigat.
2. Hi té granets.
3. Hi duu senyals d'esgarrinxades.
4. Li hi cauen flocs de cabell cargolats.

- 1.- Val més que triis una resposta més adient.
- 2.- Em sembla que pixes fora de test...
- 3.- No, no i no!
- 4.+ Perfecte: "Flocs de cabell cargolats" són rínxols!

EL COS HUMÀ-17 Dur un séc a la camisa vol dir...

1. Que hi ha una taca.
2. Que hi ha quedat el senyal d'un plec.
3. Que té un foradet.
4. Que hi ha alguna part descosida.

- 1.- Noooooooooo!
- 2.+ Síiiiiii!
- 3.- Caaaaaaaa!
- 4.- Pfffffff!

EL COS HUMÀ-18 Què és la tosca?

1. Una descamació capil·lar.
2. La pell morta dels peus o de les mans.
3. La cera de les orelles.
4. Calç adherida a les dents.

- 1.- Caspa! Això és caspa!
- 2.- No ho diguis al podòleg, que riurà d'allò més...
- 3.- Si l'encerto l'endevino, oi?
- 4.+ Tatxín! Tatxan! Encert puntuable!

EL COS HUMÀ-19 Traspuar és...

1. Punxar la pell amb una agulla.
2. Entrebançar-se en caminar.
3. Travessar -un líquid- un cos porós.
4. Relliscar de forma espectacular.

- 1.- Si ho dius per les pues, vas lluny d'osques.
- 2.- Ensopegues, t'entrebanques... i te'n vas de trompis!
- 3.+ Bé! Com ho fa la suor a través de la pell.
- 4.- Vols relliscada més espectacular que la teva?

EL COS HUMÀ-20 Què és el vellut?

1. La pilositat d'algunes zones del cos.
2. Una mata de cabells.
3. Una roba de pell.
4. Un teixit de pelfa.

- 1.- Vols dir que Guifré el Pilós pot ser també "el Vellut"?
- 2.- Ara sí que m'has mort!
- 3.- Com pot ser roba si és pell?
- 4.+ Àngela!

L'economia i el comerç

L'ECONOMIA-01 Quan direm que un paquet fa embalum?

1. Quan pesa molt.
2. Quan està ben embolicat.
3. Quan té un volum desmesurat.
4. Quan té formes molt irregulars.

- 1.- Au! No siguis pesat i busca't una altra solució.
- 2.- N'hi ha de ben embolicats que no fan cap embalum.
- 3.+ Això va força bé per ara!
- 4.- Una resposta irregular, lletja, malgirbada.

L'ECONOMIA-02 Què vol dir empenyorar un objecte?

1. Exposar-lo a l'aparador per a la venda.
2. Deixar-lo en dipòsit per aconseguir uns diners.
3. Vendre'l a un preu força rebaixat.
4. Posar-li el rètol de "venut".

- 1.- Treu la pols del diccionari...
- 2.+ Un encert que val un imperi!
- 3.- No puc pas felicitar-te. Ho veus, oi?
- 4.- No puc col·locar-te el rètol de "saberut"!

L'ECONOMIA-03 Quin d'aquests botiguers engalipa el comprador?

1. El venedor de roba que fa un client nou.
2. El carnisser que l'enganya amb carn de baixa qualitat.
3. El peixater que l'afalaga.
4. El pastisser que li dona consells.

- 1.- Una relliscada sempre es pot perdonar...
- 2.+ Sí. Aquest carnisser engalipa el client!
- 3.- Ho sento. No la saps, aquesta pregunta.
- 4.- T'aconsello que revisis aquesta qüestió.

L'ECONOMIA-04 Què vol dir entabanar?

1. Aclaparar.
2. Fer rebaixes.
3. Conquerir un client.
4. Enganyar.

- 1.- M'has deixat ben aclaparat, esmaperdut i garratibat!
- 2.- Si fos mestre et rebaixaria la nota fins a zero.
- 3.- T'he ben entabanat amb la meva proposta!
- 4.+ Et felicito per una resposta tan digna!

L'ECONOMIA-05 Qui d'aquests entatxona la mercaderia?

1. El venedor que la fica en una caixa atapeint-la.
2. El dependent que l'embala en caixes.
3. El venedor que retira els productes caducats.
4. El negociant que determina el seu preu de venda.

- 1.+ Estic absolutament d'acord amb tu!
- 2.- Has caigut al parany per "embalar-te" tant!
- 3.- Qui té boca s'equivoca. I tu en tens, oi?
- 4.- Determino que et donin un 0 per aquesta resposta!

L'ECONOMIA-06 Com s'escapça una botifarra?

1. Donant-ne un bocí al client perquè la tasti.
2. Llevant-li un extrem amb un ganivet.
3. Penjant-la al lloc adequat de la botiga.
4. Curant-la perquè s'assequi i esdevingui més bona.

- 1.- No és així com s'escapça la botifarra!
- 2.+ Encertat!
- 3.- Generalment es pengem sense escapar...
- 4.- No és així com s'escapça una botifarra, amic!

L'ECONOMIA-07 Què són les escorrialles?

1. Les darreres gotes d'un producte líquid.
2. La diferència entre el preu i el cost real.
3. Uns dipòsits per recollir líquids sobrers.
4. Màquines d'espremer líquids.

- 1.+ Una resposta feta amb seny!
- 2.- T'he ben ensarronat...!
- 3.- No. No són dipòsits. Ni de bon tros...
- 4.- Les espremedores fan escorrialles, però no ho són.

L'ECONOMIA-08 Què vol dir esmerçar uns diners?

1. Reservar-los per a alguna inversió posterior.
2. Perdre'ls en una operació infructuosa.
3. Emprar-los per a alguna cosa.
4. Demanar-los prestats.

- 1.- Justament és al contrari d'això que em dius!
- 2.- No tots els qui esmercen diners els perden...
- 3.+ Justament!
- 4.- Aleshores qui els esmerça és el prestador!

L'ECONOMIA-09 Què vol dir estotjar un producte?

1. Inventariar-lo en el llibre de material.
2. Desar-lo en un estoig o en un lloc resguardat.
3. Embolicar-lo convenientment.
4. Revisar-ne la qualitat i el bon funcionament.

- 1.- Això d'inventariar t'ho has inventat tu...
- 2.+ Exacte: Ben desat, que no hi entri la pols.
- 3.- T'has fet un embolic. El diccionari te'l desfarà.
- 4.- Aquesta és una resposta que no funciona!

L'ECONOMIA-10 Un d'aquests forneix la seva botiga:

1. El pastisser que hi fa reformes.
2. El forner que fa anar el forn.
3. L'adroguer que estudia la viabilitat del negoci.
4. La carnissera que la proveeix del que li manca.

- 1.- Reformar no significa fornir.
- 2.- Segur que la seva botiga ja era ben fornida, doncs.
- 3.- No vas per bon camí...!
- 4.+ Perfecte. Una resposta de diccionari!

L'ECONOMIA-11 Com es grapeja una mercaderia?

1. Palpant-la grollerament.
2. Clavant-li grapes per reforçar-ne la consistència.
3. Marcant-la amb un senyal identificador.
4. Adobant-la amb productes que n'augmentin la durada.

- 1.+ Bé. Hi ha qui encara grapeja la fruita a les botigues.
- 2.- Has confós grapar amb grapejar, germà!
- 3.- Ha! Ha! Quins acudits tens, amic meu!
- 4.- Castigat de cara a la paret!

L'ECONOMIA-12 -Aquest negoci minva-. És a dir...

1. Funciona segons les previsions.
2. Augmenten els compradors o usuaris.
3. Fa una davallada de beneficis.
4. S'associa amb altres negocis per créixer.

- 1.- He previst castigar qui respongui amb aquest 1.
- 2.- Fred! Molt fred! Glaçat!
- 3.+ Sí, senyor.
- 4.- Vaja! Una bajanada lamentable...

L'ECONOMIA-13 Qui d'aquests ha comprat una rampoina?

1. Una senyora que ha comprat uns vestits d'oferta.
2. Un nen que ha comprat una cosa sense valor.
3. Un senyor que ha adquirit material en una subhasta.
4. Un comerciant que ha comprat dotze dotzenes d'una cosa.

- 1.- No li han donat cap rampoina... Segur!
- 2.+ Exacte!
- 3.- Un zero de rampoines! No les veuràs mai a les subhastes.
- 4.- Dotze dotzenes són una grossa, no una rampoina!

L'ECONOMIA-14 Qui d'aquests fa renou?

1. Un negociant que renova el seu negoci.
2. Un comerciant que no fa mai innovacions.
3. Un negociant a qui fa fallida el negoci.
4. La gent del mercat que fa bullícia, crida, es mou...

- 1.- Si ho dius pel re-nou, t'has equivocat!
- 2.- Acabes de dir una ximpleria!
- 3.- Has fet fallida, l'has espifiat...
- 4.+ Renou de campanes per aquest encert encomiable!

L'ECONOMIA-15 Què és una senalla?

1. Un contenidor apte per a vaixells de càrrega.
2. Un tracte formal amb un proveïdor.
3. Un cabàs d'espart.
4. Un magatzem refrigerat.

- 1.- Llença la teva resposta al contenidor de la brossa!
- 2.- Una resposta ximple i poca-solta!
- 3.+ L'has ben encertat: un cabàs d'espart.
- 4.- Ni refrigerat ni calent: una senalla no és un magatzem!

L'ECONOMIA-16 Un negociant talòs és...

1. Un negociant tossut.
2. Un negociant sense vivor.
3. Un negociant molt espavilat.
4. Un negociant indecís.

- 1.- Ni tossut, ni obstinat ni puntós són sinònims de talòs.
- 2.+ Molt bé: sense vivor, toix, llanut, babau...
- 3.- Ni espavilat, ni viu ni sàtrapa...
- 4.- Ni indecís ni dubtós són sinònims de talòs...

L'ECONOMIA-17 Qui d'aquests ha trabucat una bóta de vi?

1. El venedor que hi ha afegit aigua.
2. El majorista que l'ha emplenada.
3. El dependent que l'ha capgirada.
4. El transportista que l'ha traslladat fent-la rodar.

- 1.- El venedor ha aigualit (o batejat) el vi!
- 2.- El majorista no l'ha trabucat. No li convé.
- 3.+ Perfecte: Trabucar és capgirar un recipient!
- 4.- La bóta ha rodolat, però no s'ha trabucat...

L'ECONOMIA-18 Qui d'aquests trafega?

1. Un vinater que canvia el vi d'un bot a l'altre.
2. Un negociant inquiet i neguitós.
3. Un venedor ambulante que anuncia a crits la mercaderia.
4. Un venedor clandestí de productes il·legals.

- 1.+ Tu ho has dit: trafegar és mudar líquids de lloc.
- 2.- Aquest negociant és un tràfec, però no trafega...
- 3.- S'esgargamella però no trafega!
- 4.- Aquest trafica. Hi ha una petita diferència...

L'ECONOMIA-19 Tu saps què vol dir trametre? Segur?

1. Dividir un terreny en parcel·les.
2. Servir amb tot el protocol un menjar (en un hotel).
3. Entrar un vaixell dins del port.
4. Enviar o fer arribar una cosa a algú.

- 1.- Ja deia jo que no ho sabies...!
- 2.- Ho dius perquè hi ha el "maître"? Ha! Ha! Ha!
- 3.- Com se't poden acudir semblants bestieses?
- 4.+ Veig que sí, que ho saps. Et felicito.

L'ECONOMIA-20 Un negoci trontolla quan...

1. S'espandeix i aconsegueix més compradors o usuaris.
2. És a punt de fer fallida.
3. Experimenta un augment ràpid de beneficis.
4. Es tanca per causa d'una mala gestió.

- 1.- No sé pas com he aconseguit d'engalipar-te.
- 2.+ Exacte: Trontolla, trontolleja, oscil·la perillosament.
- 3.- Tu experimentaràs ara mateix una minva d'elogis!
- 4.- Tanca la barraca i mira el diccionari més sovint!

L'habitatge

L'HABITATGE- 01. Què és un aixopluc?

1. Una canalera que recull l'aigua de la pluja.
2. La llinda de pedra d'una casa.
3. Un refugi per a la pluja.
4. L'ampit d'una finestra que dona al carrer.

- 1.- No em plac d'això que dius de l'aixopluc.
- 2.- La llinda ha de ser molt gruixuda per servir-te d'aixopluc!
- 3.+ Molt bé: un lloc on ets a recer de pluges i vent.
- 4.- Mira com ric d'això que dius de l'ampit!

L'HABITATGE- 02. -Caram! Quin aram!- És a dir...

1. -Quines nanses més boniques!-
2. -Quines olles i cassoles de coure batut!-
3. -Quines argolles de tovalló platejades!-
4. -Quin conjunt de coberts més formós!-

- 1.- De cap de les maneres!
- 2.+ Correcte!
- 3.- Les argolles de plata són més cares que les d'aram...
- 4.- No l'has encertada. Ho sento, amic meu.

L'HABITATGE- 03. A quina botiga has anat a comprar els atuells?

1. A la botiga de mobles: He comprat uns armaris.
2. A la floristeria: He comprat uns gerros de flors.
3. A la fusteria: He comprat uns suports per a llibres.
4. A la ferreteria: He comprat olles, cassoles, cassons...

- 1.- Un atuell no és un moble. Ni aquí ni al meu poble.
- 2.- Seria gaire bell un pom de clavells dins d'un atuell?
- 3.- A la fusteria mai no han venut atuells, ni nous, ni vells.
- 4.- Sí. A més de martells, a la ferreteria venen atuells!

L'HABITATGE- 04. Aquest matí el nen de casa ha fet malbé un ble.

1. Ha tret el cordó interior d'una espelma.
2. Ha fet malbé la borla de la cortina.
3. Ha escantonat una estatueta.
4. Ha desfet la clavilla del corrent elèctric.

- 1.+ Això mateix. I ens hem quedat sense espelma.
- 2.- No és això el que ha fet malbé el nen!
- 3.- Vas errat, germà (o germana).
- 4.- Doncs potser s'ha picat els dits, oi?

L'HABITATGE- 05. Endevina què és un bocoi.

1. Una bóta de vi.
2. Un pisolabis.
3. Un coixí de puntes.
4. Un càntir aplatat.

- 1.+ I tant!
- 2.- No, no és això.
- 3.- Ha! Ha! D'on has tret un estirabot com aquest?
- 4.- Ni aplatat ni llarguerut...

L'HABITATGE- 06. Quina d'aquestes coses és una busca?

1. Un ganxo gros que serveix per lligar-lo a una corda.
2. Una llanterna petita, de nit.
3. Una agulla del rellotge.
4. Un penja-robes.

- 1.- Una corda al coll et lligaria jo de bon grat...!
- 2.- Per buscar coses enmig de la foscor? T'he ben enredat!
- 3.+ Molt i molt bé: Una busca és una agulla del rellotge.
- 4.- Pffffff!

L'HABITATGE- 07. Si a casa hi manca una carmanyola és que...

1. Ens cal posar un cascavell a la porta d'entrada.
2. No disposem d'un recipient per al menjar.
3. Ens falta una cantimplora per sortir d'excursió.
4. Ens manca un flascó d'oli.

- 1.- Noooooooooo!!
- 2.+ Síiiiiii!!
- 3.- Caaaaaaa!!
- 4.- Pffffff!!

L'HABITATGE- 08. Qui d'aquests s'ha fet mal amb un coltell?

1. En Pau, que s'ha matxucat un dit amb un martell.
2. En Pere, que ha xocat contra una taula llarga i estreta.
3. En Jaume, que s'ha pessigat amb una escopeta antiga.
4. En Carles, que s'ha tallat amb un ganivet ample.

- 1.- Un martell no és un coltell.
- 2.- Una taula llarga és un taulell, no un coltell.
- 3.- Una escopeta (per antiga que sigui) no és un coltell!
- 4.+ Ara n'hi ha un que sap què és un coltell.

L'HABITATGE- 09. Què és un cossi?

1. Una ampolla de coll ample.
2. Un atuell ample per a usos de la casa.
3. Un bol per a la llet.
4. Una caixa de fusta, com un bagul.

- 1.- Au! Sense felicitació per dir bajanades!
- 2.+ Ets com un diccionari!
- 3.- Ha! Ha! (Ric de veure't bevent llet d'un cossi...)
- 4.- Tu vols dir una caixa de núvia, oi?

L'HABITATGE- 10. Un pis enxubat és un pis...

1. Fosc.
2. Vell.
3. Amb l'aire gens renovat.
4. Humit.

- 1.- Fosca resposta, amic!
- 2.- Hi ha pisos ben nous i enxubats!
- 3.+ Perfecte. Obre la finestra de seguida!
- 4.- Humit i enxubat no són sinònims...

L'HABITATGE- 11. El porter de la casa va esbatanar la porta, és a dir...

1. Va forçar-ne el pany.
2. La va obrir de bat a bat.
3. En va treure els batents.
4. La va destrossar d'un cop de puny.

- 1.- Una resposta massa forçada, de lladre.
- 2.+ Molt bé, amic (amiga).
- 3.- En fas un gra massa, ben segur.
- 4.- En fas un gra massa, ben segur.

L'HABITATGE- 12. Sabries dir-me què és un faristol?

1. Un llum de paret.
2. Un canelobre de plata o daurat.
3. Un suport per als llibres.
4. Un fanalet.

- 1.- Necessites la il·luminació d'un bon diccionari!
- 2.- Aquesta vegada no és la resposta número 2!
- 3.+ Exacte! Un llibre gran és fàcil de llegir amb faristol.
- 4.- Un faristol no és un fanalet!

L'HABITATGE- 13. Vet aquí una lleixa:

1. Un prestatge fet d'obra.
2. Una vitrina.
3. Una taula baixa de sala d'estar.
4. El pedestal d'una estàtua.

- 1.+ Ja pots fer de paleta: hi tens la mà trencada!
- 2.- Una resposta ben lletja per definir una lleixa...
- 3.- Una nota ben baixa per aquesta resposta sense alçada.
- 4.- Cauràs del pedestal amb una resposta tan poc cabal.

L'HABITATGE- 14. -En aquesta casa jo hi posaria llosa.

1. -Sí. La pissarra negra hi aniria bé.
2. -Vols dir que la rajola de marbre...?
3. -El terra de fustes encadellades és molt delicat.
4. -Potser sí que la rajola de València hi escaurà.

- 1.+ Ni més ni menys!
- 2.- De cap manera!
- 3.- D'això que tu anomenes llosa, se'n diu parquet...
- 4.- Que ets a la lluna de València, tu?

L'HABITATGE- 15. Què és una màrfega?

1. Una flassada gruixuda.
2. Un tapet de taula.
3. Un matalàs de palla.
4. Un edredó per al llit.

- 1.- Agafaràs el xarmpió!
- 2.- Massa gruixut per fer el fet.
- 3.+ Perfecte.
- 4.- Fuig!

L'HABITATGE- 16. Què és una peanya?

1. Un mànec arrodonit.
2. El pom del cordó de la cortina.
3. Un pedestal.
4. Un estri de cuina per tallar ous durs.

- 1.- Un zero ben arrodonit per aquesta resposta.
- 2.- Pim! Pam! Pum! Fora!
- 3.+ Vet aquí que et dic que sí.
- 4.- On has vist tallar ous durs amb peanya?

L'HABITATGE- 17. Hem trobat a les golfes un pitxer de l'àvia Tuies.

1. Hem trobat un orinal de cambra.
2. Hem trobat un armariet, una farmaciola.
3. Hem trobat la seva arqueta de les joies.
4. Hem trobat un gerro de flors.

- 1.- Em fas pixar de riure!
- 2.- Què és el que t'ho fa pensar?
- 3.- No vas ben encaminat.
- 4.+ Una resposta florida i veritable!

L'HABITATGE- 18. Què és un poal?

1. El pou del pati d'una casa.
2. Una corda gruixuda, una maroma.
3. Una galleda.
4. Un safareig o un abeurador de pedra.

- 1.- Aquesta resposta no em fa peça!
- 2.- Home...! Una maroma?
- 3.+ Molt i molt bé.
- 4.- Aigua...!

L'HABITATGE- 19. Qui d'aquestes s'ha firat amb una post?

1. L'Agnès, que s'ha comprat un moble per planxar la roba.
2. La Joana, que ha comprat una làmina decorativa.
3. La Maria, que ha canviat la bústia de l'entrada.
4. La Tuies, que s'ha fet fer un armari de paret.

- 1.+ Exacte. Ja pots començar a planxar-me uns pantalons.
- 2.- Tu confons la post amb un "pòster".
- 3.- La paraula postal t'ha ben despistat.
- 4.- Deu ser per posar-hi la post a dins, oi?

L'HABITATGE- 20. Quin d'aquests espais és un terrabastall?

1. La cambra dels mals endreços.
2. L'habitació del terrat, les golfes.
3. Una plataforma col·locada sota el sostre.
4. Una galeria coberta.

- 1.- No és aquest espai!
- 2.- No és aquest espai!
- 3.+ Ara sí que l'has encertada!
- 4.- No és aquest espai!

La natura. Fenòmens. Accidents.

NATURA-01 "Tot pujant la muntanya hem trobat un avenc". És a dir:

1. Una dreuera que permet d'escurçar el camí.
2. Un niu d'aus rapaces, entre les roques.
3. Una paret rocosa, apta per a l'escalada.
4. Una cova en forma de pou, vertical.

- 1.- Amb aquesta resposta no vas enlloc.
- 2.- No comences gaire bé aquest tema.
- 3.- No! I això que en tenen, els avencs, de parets rocoses...!
- 4.+ Tatxín! Tatxín! Força bé!

NATURA-02 Què és un cingle?

1. Una cala prima que penetra dins la costa com una falca.
2. És l'angle més o menys agut que presenta un cim.
3. Un espadat al cim d'una muntanya, una timba.
4. Una zona rocosa del mar, escull d'embarcacions.

- 1.- Vas perdut. Com un pop enmig d'un garatge!
- 2.- Reconeix que la teva resposta no és gens aguda!
- 3.+ Molt bé. Per exemple: els cingles de Bertí.
- 4.- No. No és això.

NATURA-03 Quina contrada més bonica!

1. Quin terreny més formós que ens envolta!
2. Quina muntanya més galana enmig de la plana!
3. Quina cova més bufona!
4. Quin bosc més preciós!

- 1.+ Has fet diana: era la resposta correcta.
- 2.- Rimen "galana" i "plana", però no lliguen amb contrada.
- 3.- T'has equivocat, bufó (o bufona)!
- 4.- És una resposta feta a l'atzar. N'estic segur.

NATURA-04 - A mitja muntanya hi ha un corriol -.

1. - L'haurem de voltar. No portem cordes.
2. - En farem llenya per fer un bon foc.
3. - Doncs, seguim-lo. A veure on va a raure.
4. - Vigilem que no caiguem dins.

- 1.- Pensaves en un cingle? Doncs... pensaves malament!
- 2.- Els corriols no són de fusta!
- 3.+ Exacte, un corriol és un camí estret.
- 4.- No és cap pou, un corriol!

NATURA-05 Què és un erm?

1. Un lloc inhabitat.
2. Una plana amb una casa de pagès.
3. Una zona alta amb herba per al bestiar.
4. La cresta accidentada d'una muntanya.

- 1.+ Perfecte. Per això hi vivien els ermitans!
- 2.- No. Això que dius podria ser una erola, una planella...
- 3.- Ho sento amb tota l'ànima: tu vols dir una calma!
- 4.- Vas errat. Això que dius pot ser un serrat.

NATURA-06 De què es pot dir que s'esllavissa?

1. Del sol que apareix al matí per l'horitzó.
2. De la terra que es desprèn i cau per un pendent.
3. De la muntanya que sobresurt respecte de les altres.
4. De la sorra que s'amuntega i forma dunes.

- 1.- Ai de nosaltres si el sol s'esllavissés un dia!
- 2.+ Aquí hi ha precisió lèxica de primera!
- 3.- Aquesta muntanya sobresurt, emergeix...
- 4.- La sorra que fa dunes, puja. La que s'esllavissa, baixa.

NATURA-07 Un paratge molt feréstec és...

1. Un espai sense vegetació.
2. Una zona humida amb molts arbres i plantes.
3. Un paratge molt transitat per vianants.
4. Un lloc que fa feredat, esglai.

- 1.- Això és un desert!
- 2.- Com la selva?
- 3.- Tu confons fressat amb feréstec.
- 4.+ No t'espantis: l'has encertada de ple!

NATURA-08 T'han parlat alguna vegada del garbí?

1. Sí, és el vent que ve del nord-oest.
2. I tant! És el vent que ve del sud-est.
3. Moltes! És el vent que ve del nord-est.
4. Ja ho crec: és el vent que ve del sud-oest.

- 1.- Direcció equivocada!
- 2.- Direcció equivocada!
- 3.- Direcció equivocada!
- 4.+ Direcció correcta!

NATURA-09 Aquest riu té molts gorgs...

1. Fa molts revolts.
2. Té cavitats on hi ha un volum d'aigua acumulada.
3. És ple de roques.
4. Té moltes pedres arrodonides per l'erosió fluvial.

- 1.- No és veritat!
- 2.+ Exacte!
- 3.- Fals!
- 4.- No senyor!

NATURA-10 Quan et parlen d'un indret, a què es refereixen?

1. Es refereixen a un terreny molt costerut, amb pendent.
2. Diuen alguna cosa de la plana.
3. Parlen d'un lloc, d'un espai, d'un paratge en general.
4. Expliquen alguna cosa dels penya-segats de la costa.

- 1.- Em costa creure que no sàpigues que això és una costa!
- 2.- Et parlo ben planerament: l'has espifiada de mig a mig!
- 3.+ Ara sí que t'escolto!
- 4.- I tu m'estàs explicant un sopar de duro!

NATURA-11 Quina és la part obaga d'una muntanya?

1. Aquella que dóna al nord.
2. La més alta.
3. La que dóna al sud.
4. La més baixa.

- 1.+ Exacte! Precís!
- 2.- No és pas veritat!
- 3.- Ben al contrari!
- 4.- Estàs molt baix de piles. Carrega-les amb algun diccionari!

NATURA-12 I un oreig? Què és un oreig?

1. Un encrespament de les ones.
2. Un vent suau.
3. Un lloc ombrívol i humit.
4. Un lloc amb vistes panoràmiques.

- 1.- No senties una veu que et deia: no... no... no...?
- 2.+ Síiiiiii... Síiiiiii...!
- 3.- Això ho havies d'haver contestat a la pregunta anterior!
- 4.- Poca vista has tingut en escollir aquest 4!

NATURA-13 "A mig camí trobareu un recer". Vol dir que a mig camí...

1. Hi ha un rierol.
2. Hi ha un lloc que us protegirà del vent i la pluja.
3. Hi ha un promontori rocós.
4. Hi ha una zona artigada, sense bosc.

- 1.- Un rierol? I ca! No n'hi veureu cap!
- 2.+ Una resposta digna d'una enciclopèdia!
- 3.- Un promontori? De cap manera! No hi ha promontoris!
- 4.- Uns camps? Vas ben desencaminat!

NATURA-14 Què és un regalim d'aigua?

1. Una cascada de poca alçada.
2. Un riu que es bifurca per una plana i rega la terra.
3. Un bassot d'aigua en una zona seca, desèrtica.
4. Un filet d'aigua que llisca per una roca o terreny.

- 1.- Hi ha un excés d'aigua en la teva resposta.
- 2.- No t'hi has pensat gaire, oi?
- 3.- Jo en diria un oasi, però mai un regalim!
- 4.+ Ara has trobat la resposta que correspon a la pregunta!

NATURA-15 Quan és tèrbol, un riu?

1. Quan les aigües baixen fangoses o brutes.
2. Quan fa molt soroll en topa contra les roques.
3. Quan té un cabal intermitent.
4. Quan es ramifica en tres o més braços.

- 1.+ És això mateix que tu dius. Ni més ni menys.
- 2.- Jo he vist rius ben sorollosos i transparents alhora!
- 3.- Tu parles de rieres, torrents i barrancs!
- 4.- Si continues així no faràs gaires encerts...

NATURA-16 Sabries dir-me què és un toll?

1. Sí. Un toll és un lloc per on no és fàcil transitar.
2. I tant! És una part de muntanya on la neu s'acumula.
3. Mira: un toll és una bassa, una cavitat plena d'aigua.
4. És una font que emana d'una roca.

- 1.- Quina bestiesa!
- 2.- Quina bajanada!
- 3.+ Quines paraules més sàvies i aclaridores!
- 4.- Quina ximpleria!

NATURA-17 Si en un lloc hi ha tossals, és que...

1. Hi ha llacunes i embassaments pantanosos.
2. Hi ha petites elevacions de terreny.
3. Hi ha platges extenses.
4. Hi ha timbes, espadats, penya-segats.

- 1.- El basal i el tossal, l'un a baix i l'altre a dalt!
- 2.+ Pompeu Fabra aplaudiria la teva resposta intel·ligent!
- 3.- Com a Tossa de Mar? Treu-t'ho del cap!
- 4.- No havíem quedat tu i jo que això eren cingles?

NATURA-18 "Mira! Aquí hi ha un trencall!" equival a dir:

1. Aquí hi ha un congost!
2. Aquí hi ha un terreny molt irregular i abrupte.
3. Aquí hi ha un canvi de pendent, una collada.
4. Aquí hi ha un camí que travessa!

- 1.- Ni pel gener ni per l'agost, un trencall no és un congost!
- 2.- La teva resposta sí que té elements d'irregularitat!
- 3.- Mira de tenir tu un canvi d'opinió, i tots contents!
- 4.+ Una resposta digna d'un bon caminant com tu!

NATURA-19 Què és un turó?

1. Una muntanyola.
2. Un vent huracanat.
3. Una pluja acompanyada de vent i calamarsa.
4. Un terreny abrupte.

- 1.+ Fem força xerinola! Ho has endevinat: una muntanyola!
- 2.- Tu no. Tu no saps què és un turó!
- 3.- No m'ho hauria pensat mai, que fos tal cosa!
- 4.- No l'has ensopegada aquesta vegada!

NATURA-20 On has vist una volva?

1. En una nevada. Les volves són els flocs de neu.
2. A la costa. Les volves són dunes fetes per les ones.
3. A la muntanya. Les volves són roques arrodonides.
4. Al riu. Les volves són els remolins d'aigua.

- 1.+ I tant! Com baixen de solemnes, cel avall!
- 2.- Em costa creure que algú contesti un 2 en aquesta qüestió!
- 3.- Tan arrodonides com el 0 que et dono per aquesta resposta!
- 4.- Acabem, que m'envermelleixo d'allò més...

L'ensenyament

ENSENYAMENT-01 Tractar a baqueta algú vol dir:

1. Donar-li tots els gustos.
2. Tractar-lo benèvolament.
3. Tractar-lo com si fos un nen petit.
4. Tractar-lo severament.

- 1.- No et donaré el gust de rebre una felicitació.
- 2.- No puc ser benèvol amb tu, en aquest moment...
- 3.- Et tracto com un nen petit: castigat sense caramels!
- 4.+ T'has guanyat un guardó per aquesta resposta!

ENSENYAMENT-02 Ser a les beceroles significa:

1. Ser al començament d'una disciplina o tema.
2. Ser a punt d'acabar un tema.
3. Ser a l'obrador de l'escola.
4. Ser al pati, al racó dels gronxadors i tobogans.

- 1.+ Perfecte. Començar els primers conceptes d'un tema.
- 2.- Això seria tenir-hi un peu al coll...
- 3.- Estàs ben equivocat!
- 4.- Què t'ho fa pensar? No hi té res a veure."

ENSENYAMENT-03 Quin d'aquests temes és cabdal?

1. Un tema introductori.
2. Un tema important.
3. Un tema expressat esquemàticament.
4. Un tema desconegut de tots els oients.

- 1.- T'introdueixo al club dels ignorants?
- 2.+ És cabdal un domini del lèxic com el que tu tens!
- 3.- Et responc de manera ben sòbria i esquemàtica: no!
- 4.- Si sabessis com és de cabdal superar la ignorància!

ENSENYAMENT-04 Qui d'aquests ha fet un esborrany?

1. Un alumne a qui ha caigut una taca de tinta al paper.
2. Un alumne que ha escrit un primer text no definitiu.
3. Un alumne que ha fet una feina desastrosa.
4. Un alumne que ha estripat un paper de tant esborrar.

- 1.- Fes-t'ho mirar, xiquet!
- 2.+ Molt bé. Això sí que és un esborrany!
- 3.- Com la teva en aquest precís moment, oi?
- 4.- Què? M'he d'estripar els vestits, ara, jo?

ENSENYAMENT-05 Una resposta escaient és una resposta...

1. Insultant.
2. De mal gust.
3. Oportuna.
4. Divertida, jocosa.

- 1.- De cap manera!
- 2.- A cap cap cap això que no has dit amb el cap!
- 3.- Oportuna? Encara més: Oportuníssima resposta!
- 4.- Ha! Ara explica'm un sopar de duro!

ENSENYAMENT-06 Qui s'esgargamella?

1. Un professor que es fa malbé la gola de tant cridar.
2. Un alumne que la vessa amb una resposta incorrecta.
3. Una nena que s'ha entossudit a no respondre al mestre.
4. Una mestra que té por d'entrar a classe i tremola.

- 1.+ Més punts al calaix!
- 2.- L'has vessat!
- 3.- Shhhhhffffff...Paf!
- 4.- Aquesta ben segur que s'escagarrina...

ENSENYAMENT-07 Quina d'aquestes coses és una esmena?

1. Un avís de tauler.
2. Un guarniment penjat a la paret.
3. L'excepció d'una regla.
4. La correcció d'un text.

- 1.- Jo t'aviso per si de cas: No vas ben encaminat.
- 2.- Mira't l'esquena, que hi duus una llufa penjada!
- 3.- Et quedes amb un pam de nas!
- 4.+ La resposta és ben correcta i no cal fer-hi cap esmena.

ENSENYAMENT-08 Un estirabot és...

1. Un bony al cap, fruit d'una discussió.
2. Un comentari incongruent.
3. Un espantall.
4. Una corda per saltar a l'hora de l'esbarjo.

- 1.- Si tingués punys et recordaries de mi...
- 2.+ Clavat!
- 3.- A mi no m'espauddiràs pas.
- 4.- No!

ENSENYAMENT-09 Què són galindaines?

1. Paraules ofensives en un context social determinat.
2. Paraules que amaguen covardia o engany.
3. Foteses, ximpleries.
4. Floretes amoroses dites amb un caire jocós.

- 1.- Això no són galindaines...
- 2.- Tu vols dir excuses, mentides... No són galindaines!
- 3.+ Això sí que són galindaines!
- 4.- No diguis galindaines a una noia (o a un noi): s'enfadarà.

ENSENYAMENT-10 Què vol dir fer gatzara?

1. Fer crits de desaprovació.
2. Faltar a l'escola.
3. Fer un brogit alegre, de festa.
4. Burlar-se del professor o d'algú a qui es deu respecte.

- 1.- Desaprovo la teva resposta tot cridant!
- 2.- Això no és fer gatzara, sinó campana.
- 3.+ Molt bé. Gatzara, xerinola, bullícia, cridòria...
- 4.- Això seria fer befa, fer xixines, posar l'albarda...

ENSENYAMENT-11 Què és un mot?

1. El malnom o el motiu d'una persona o família.
2. Un pot petit de pintura, usat a les classes.
3. Un vers molt curt, un rodolí.
4. Una paraula.

- 1.- Mal nom, mala resposta, mal camí el teu, amic!
- 2.- Pren el pot i llença'l al sot, que no és un mot.
- 3.- Hauria de ser tan curt el vers, que ja no ho seria...
- 4.- Vet aquí un mot curt i cert.

ENSENYAMENT-12 Qui d'aquests és un papissot?

1. Un noi que fa les esses com la zeta castellana.
2. Un gandul que sempre protesta per l'excés de feina.
3. Un alumne molt pesat, que no para de preguntar.
4. Un alumne molt entremaliat.

- 1.+ Zi zenyor. Et mereixes un puntz per rezpondre com un zavi.
- 2.- Protesto!
- 3.- Val més cansar per preguntar que errar per no fer-ho.
- 4.- Pixes fora de test!

ENSENYAMENT-13 Què és un patracol?

1. Unes cerimònies que es fan en determinades ocasions.
2. Un lligall voluminós de documents.
3. Una mentida artificiosa i astuta.
4. Un munt de feina o de deures per fer.

- 1.- M'has entès malament: un patracol no és un protocol...
- 2.+ Molt bé. Un patracol de cartes de felicitació!
- 3.- Mentida podrida!
- 4.- L'única feina que has de fer ara és... diccionari!

ENSENYAMENT-14 En Joan és quec perquè...

1. Parla a batzegades i repeteix sons.
2. És curt de gambals.
3. És molt espavilat.
4. S'oculta dels altres; té vergonya.

- 1.+ Que... que... que bé que... que... que ho ffffas!
- 2.- Potser no tant com tu...
- 3.- Mira-te'l...! De tan espavilat que ets et passes de llest.
- 4.- No n'hi ha per tant!

ENSENYAMENT-15 En Jordi fa una rebequeria quan...

1. Plora amb desconsol.
2. Decideix fer una cosa de cop i volta.
3. Planta cara i desobeeix les ordres que rep.
4. Menteix.

- 1.- Plora! Plora desconsoladament el teu desencert!
- 2.- Aquesta resposta no és correcta ni de lluny.
- 3.+ Felicitats!
- 4.- Això que dius són figures d'un altre paner...

ENSENYAMENT-16 Fem un rodolí? Va! Sí! Fem...

1. Un cal·ligrama.
2. Un conte.
3. Una cançó de bressol.
4. Dos versos rimats.

- 1.- Salvat Papasseit en feia. I no eren rodolins.
- 2.- Seria molt curt, aquest conte... Potser massa!
- 3.- Desperta, infantó! No, no i no!
- 4.+ Una resposta tan bona... Diu molt d'una persona.

ENSENYAMENT-17 Entre aquests escolars n'hi ha un de tabalot:

1. En Miquel, que actua sempre amb poc seny.
2. En Pau, que no para de molestar el seu company.
3. En Jaume, que parla pels colzes.
4. En Joanot, que és molt sorollós i cridaner.

- 1.+ Un altre premi al pot! En Miquel és un tabalot.
- 2.- Mala sort... En Pau no és un tabalot.
- 3.- En Jaume no és un tabalot!
- 4.- El cridaner d'en Joanot no és, necessàriament, un tabalot.

ENSENYAMENT-18 Quina d'aquestes nenes és tanoca?

1. La Mercè, que és més gandula que el jeure.
2. La Carmina, que és curteta d'enteniment.
3. La Dolors, que és un plom de tan pesadeta com és.
4. La Mariona, que és descarada d'allò més.

- 1.- Hi ha noies gandules que són ben intel·ligents...
- 2.+ Resposta ferma. De roca. La Carmina és... tanoca!
- 3.- L'arracada de la Dolors no és tanoca ni de bon tros.
- 4.- La Mariona és pocavergonya, però no tanoca.

ENSENYAMENT-19 Què és una tirallonga?

1. Una cinta ampla usada per als premis escolars.
2. Un bastó per assenyalar punts del mapa de classe.
3. Una paraulota o un reneç una mica llarg.
4. Una sèrie llarga de coses, una llista llarguíssima.

- 1.- Més que una tirallonga, és una bandolera...
- 2.- Això seria un punter o una busca...
- 3.- La tirallonga és més a prop de la lletania que del reneç!
- 4.+ Magnífic! Ideal! Estupend! Fantàstic! Ajustat! Perfecte!

ENSENYAMENT-20 Què fa el professor quan tusta un alumne?

1. El renya.
2. L'avalua. Li fa esment d'allò en què ha fallat.
3. El pega.
4. L'encoratja perquè avanci en els seus estudis.

- 1.- Et renyo perquè no saps què vol dir tustar!
- 2.- Et faig esment del desconeixement de la paraula tustar.
- 3.+ Això mateix. El pega, el colpeja, el plantofeja, l'assota.
- 4.- T'encoratjo ferventment perquè miris el diccionari!

La persona i el seu entorn

LA PERSONA-01 Quan diem que una persona és molt apersonada?

1. Quan és molt educada.
2. Quan sembla tenir més anys dels que té realment.
3. Quan és molt corpulenta.
4. Quan és molt refinada en els seus gustos.

- 1.- No és això, amics meus, no és això!
- 2.- Tu? Em sembla que tens menys idea que no aparentes!
- 3.+ Molt rebé. Corpulenta, fornida i cepada...
- 4.- T'he ben ensarronat. No és res de tot això.

LA PERSONA-02 Un xicot molt ardit és...

1. Un noi amb fogots a la cara.
2. Un noi molt coratjós i valent.
3. Un jove força nerviós que no sap estar-se quiet.
4. Un noi que es cansa fàcilment.

- 1.- Si ho dius per allò de "arder" vas mal encaminat.
- 2.+ Molt bé. Tu i jo ens entendrem aviat. Tens bon ull.
- 3.- D'aquest noi més aviat en diríem el cul d'en Jaumet.
- 4.- Jo sí que em canso fàcilment amb aquestes respostes...

LA PERSONA-03 El teu veí l'han vist astorat, és a dir...

1. Estava immòbil, quiet, estàtic.
2. Estava molt indecís davant d'una situació.
3. Estava frenètic, treia foc pels queixals.
4. Estava molt espantat per alguna cosa.

- 1.- Astorat i aturat no són ni cosins, germà!
- 2.- Et quedes amb un pam de nas per aquesta teva indecisió.
- 3.- Arravatat d'ira estic jo de sentir aquesta ximpleria!
- 4.+ Correcte. Amb lletraferits com tu això va de primera.

LA PERSONA-04 Si parles d'una atzagaiada del teu germà...

1. Parles d'un acudit molt divertit que ha explicat.
2. Comentes una dita injuriosa que ha deixat anar.
3. Expliques una acció irreflexiva que ha dut a terme.
4. Parles d'un engany amb què ha ensarronat algú.

- 1.- Ha, ha! Quins acudits tens, amic meu!
- 2.- És un comentari que no fa al cas.
- 3.+ Ara sí que t'escolto!
- 4.- Jo sí que t'he aixecat la camisa...

LA PERSONA-05 Quin d'aquests personatges és un bergant?

1. Un malfactor sense escrúpols.
2. Un habitant de Berga, capital del Berguedà.
3. Un mariner que mena un vaixell de vela.
4. Un bon home que és treballador a desdir.

- 1.+ Sí, senyor. Sí, senyora.
- 2.- Si no vols rebre, no diguis bergant a un de Berga!
- 3.- Un vaixell "bergantí", oi? Massa espavilat, company!
- 4.- A qui s'escarrassa, dir-li bergant és un gra massa."

LA PERSONA-06 No m'agraden els bocamolls, és a dir...

1. No m'agrada que algú m'esquitxi de saliva mentre parla.
2. No suportó que algú digui coses que ha de callar.
3. No suportó els qui fan la gara-gara als superiors.
4. Em costa acceptar algú que queuegi constantment.

- 1.- A mi tampoc. Però no parlàvem d'això, ara.
- 2.+ Perquè és un bocamoll. Hi estic d'acord.
- 3.- De llepaculs a bocamoll hi ha un bon tros...
- 4.- No sé si els quecs poden xerrar més del compte...

LA PERSONA-07 Aquí hi ha un conco. Descobreix-lo.

1. Un home gran, solter empedreït.
2. Un home coix a qui manca una cama.
3. Una persona forastera, d'origen nòrdic.
4. Un home beneït, que no hi toca gaire.

- 1.+ Vet aquí una resposta madura i equilibrada.
- 2.- Vas coix (o coixa) de concos i fadrins.
- 3.- Fred, molt fred!
- 4.- Aquest seria un tocat del bolet o un orat...

LA PERSONA-08 Una noia desnerida, ho és perquè...

1. Parla poc.
2. Està anèmica.
3. Té un nas molt petit.
4. Està poc desenvolupada corporalment.

- 1.- Qui parla poc, no s'equivoca tant com tu...
- 2.- Hi ha persones ben cepades que poden estar anèmiques!
- 3.- Nas de cigró? No, no i no!
- 4.+ Àngela!

LA PERSONA-09 Ser dissortat no és altra cosa que...

1. Ser feble físicament.
2. Tenir debilitat mental.
3. Ser infeliç, desgraciat.
4. No tenir estudis, ser analfabet.

- 1.- Greu errada, la teva. Vas lluny d'osques.
- 2.- Hi ha dissortats que filen molt bé...
- 3.+ Una resposta digna de premi (però molt fàcil, oi?).
- 4.- Una resposta ben dissortada, la teva.

LA PERSONA-10 Aquí hi ha una persona encaboriada:

1. Un noi que s'ha ficat una cosa al cap i no se'n desdiu.
2. Una noia que té rodaments de cap.
3. Una dona molt preocupada per algun motiu.
4. Un home que treu foc pels queixals, enfurismat.

- 1.- Treu-t'ho del cap!
- 2.- Aquesta noia està marejada i... s'ha acabat!
- 3.+ Ben encaboriada que deu estar, la pobra dona.
- 4.- No siguis cabut. No va per aquí la cosa.

LA PERSONA-11 Enderiar-se vol dir...

1. Espantar-se d'alguna cosa.
2. Tenir idees fixes.
3. Posar-se trist i moix.
4. Empitjorar-se en una malaltia.

- 1.- Escagarrinar-se -i no enderiar-se- en seria un sinònim...
- 2.+ Evident, estimat Watson!
- 3.- A veure si em faràs plorar a mi també, però de pena.
- 4.- T'haurem de castigar. Vas empitjorant.

LA PERSONA-12 Si veieu algú molt enutjat, és que...

1. Va xop de cap a peus.
2. Ha begut dues o tres copetes de més.
3. Està molt desanimat, abatut, apocat.
4. Està molt enfadat, molest, empenyat.

- 1.- Vas errat de cap a cap.
- 2.- No! Un borratxo estaria gat, pitof, trompa...
- 3.- Vas bé, per anar a Sants, xiquet!
- 4.+ Jo diria que és una pregunta molt fàcil. Molt bé.

LA PERSONA-13 Estar-se com un estaquirot és...

1. Meravellar-se davant d'un espectacle.
2. Fer un posat groller, gens delicat.
3. Quedar-se immòbil, sense actuar.
4. Mantenir-se estès a terra, panxa enlaire.

- 1.- No és cap meravella la teva resposta...
- 2.- No diguis bajanades, que no et queda gens bé.
- 3.+ Això és precisió lèxica de la bona!
- 4.- Pífia, se'n diu d'això que m'expliques...

LA PERSONA-14 "Vaja, quin fleuma...!" equival a dir:

1. Que poc caràcter té aquest home!
2. Que n'és, de descarat!
3. Que n'és, d'insensible!
4. Quina por té aquest cagat!

- 1.+ Una resposta sàvia, la teva!
- 2.- I tu... quines galtes!
- 3.- Ser mesell no té res a veure amb ser un fleuma...
- 4.- No diguis disbarats!

LA PERSONA-15 Si diuen del teu cosí que és un llepafils, et diuen...

1. Que és apocat.
2. Que és molt afalagador
3. Que és molt triat en el menjar.
4. Que és molt rondinaire.

- 1.- Què dius, ara?
- 2.- No. Tria una altra resposta més adient.
- 3.+ D'acord: triat, primmirat i una mica maniàtic!
- 4.- De vegades rondina, és veritat, però no sempre.

LA PERSONA-16 Tria, entre aquests personatges, un home mesell:

1. Un ciutadà que fa el que veu fer, sense criteri propi.
2. Un esclau que s'ha tornat insensible pels cops rebuts.
3. Un treballador molt dòcil i obediènt.
4. Un home que és nou en una feina i no té experiència.

- 1.- Molt mal triat: aquest és un amoltonat.
- 2.+ Sí. Un home mesell ja no sent els cops a la pell.
- 3.- Aquest personatge, pobret, seria un home mansuet.
- 4.- Aquest no és mesell, sinó novell!

LA PERSONA-17 Jo diria que en Pere fa dies que està moix...

1. Perquè es mostra molt recelós.
2. Perquè el veig molt impacient.
3. Perquè té un cruiximent molt fort.
4. Perquè se'l veu molt abatut i trist.

- 1.- Recelen els malpensats i els suspicços!
- 2.- S'impacienten els desficiosos i els frisosos...
- 3.- Podem estar cruixits sense estar moixos!
- 4.+ Perfecte!

LA PERSONA-18 És un primmirat i per això...

1. Mira guerxo.
2. No s'hi veu gaire.
3. S'hi veu tan bé.
4. És tan minucios.

- 1.- T'aniria bé ser més primmirat per filar més prim.
- 2.- Tu sí que no hi clisses gaire en tot això!
- 3.- Malament. Hauries d'haver escollit una altra solució.
- 4.+ Una resposta digna d'un primmirat i savi com tu.

LA PERSONA-19 Tenir recança és...

1. Sentir-se fluix, dèbil.
2. Saber-li greu alguna cosa a algú.
3. Tenir mandra de fer alguna cosa.
4. Sentir odi contra algú.

- 1.- Fluix, molt fluix!
- 2.+ No em fa cap recança felicitar-te pel teu encert.
- 3.- Doncs, no mandregis tant i agafa més el diccionari!
- 4.- Confons la rancúnia amb la recança.

LA PERSONA-20 "La Montserrat té un bon tarannà" vol dir...

1. Que té bona presència.
2. Que ha rebut una herència ben sucosa.
3. Que té bon caràcter.
4. Que té facilitat de paraula.

- 1.- Apa! Què dius, ara?
- 2.- Tararí...! Tararà...! Qui vol un tarannà?
- 3.+ Tararà...! Tararí...! Vet aquí que et dic que sí!
- 4.- Pfffff!

Els sentits

ELS SENTITS-01 Qui d'aquests acarona?

1. Una persona que mira de prop una cosa.
2. Una pastissera que endolceix un pastís.
3. Un tècnic que compara dos documents, inspeccionant-los.
4. Una mare que fa carícies al seu fillet.

- 1.- Deu ser miop, com tu!
- 2.- Edulcorar és el que fa la bona pastissera!
- 3.- Acarar no té res a veure amb acaronar!
- 4+ Dolça resposta la teva! I bona!

ELS SENTITS-02 Em voldries explicar què vol dir clissar?

1. Aclucar els ulls per algun motiu.
2. Veure en general.
3. Ensumar amb intensitat un objecte.
4. Colpir. Etzibar un cop a algú.

- 1.- Ui! Massa fosc!
- 2.+ Bona vista! Veig que t'hi clisses força!
- 3.- M'ensumo que no sàbies què contestar i has dit: un tres!
- 4.- Et mereixes una xurriacada de les bones.

ELS SENTITS-03 Quin d'aquests objectes esclata de veritat?

1. Un llum que fa pampallugues.
2. Una flor que fa una olor penetrant.
3. Un petard que peta sorollosament.
4. Un ou que cau a terra des d'una alçada considerable.

- 1.- Com és possible que algú digui tals disbarats?
- 2.- Em fas esclafir de riure!
- 3.+ Un esclat d'aplaudiments!
- 4.- Els ous s'esclafen, però jo diria que no esclaten...

ELS SENTITS-04 Si algú et fa un comentari sobre la fressa del riu...

1. T'està dient que el riu és sorollós.
2. T'indica alguna cosa sobre les olors que emana.
3. Fa referència a l'oreig suau i acaronador que en ve.
4. T'explica alguna cosa sobre la frescor de l'aigua.

- 1.+ M'has deixat esmaperdut per la teva saviesa!
- 2.- No em diguis això, que em desanimo i defalleixo.
- 3.- No. No és això.
- 4.- No siguis fresc i mira el diccionari (sense fer fressa).

ELS SENTITS-05 Em sabries dir què és un grinyol?

1. Una carícia o un pessic suau i afectuós.
2. Un crit de queixa o de dolor.
3. La tremolor que fa el cos per una esgarripança.
4. Un soroll sec com el d'un tro.

- 1.- Ni de bon tros!
- 2.+ Perfecte. De vegades les portes també grinyolen.
- 3.- Esgarrifa't i tremola: l'has ben espifiada!
- 4.- Llamps i trons! No veus que aquest 4 no lliga?

ELS SENTITS-06 Una d'aquestes persones fa la guaita. Quina?

1. Un soldat que vigila amb la mirada el seu entorn.
2. Una minyona que escolta una conversa darrera la porta.
3. Un nen que s'ho passa molt bé veient els pallassos.
4. Un entès que tasta un menjar exòtic.

- 1.+ És clar! Això és el que fan els sentinelles...
- 2.- Això no m'ho empasso!
- 3.- Ell s'ho passa "guai", i tu et quedes amb un pam de nas!
- 4.- No se'n veuen gaires, de respostes exòtiques com aquesta.."

ELS SENTITS-07 Ara n'hi ha un que guipa:

1. Un que escolta d'amagat.
2. Un que escolta descaradament el que no li importa.
3. Aquest que mira d'amagat.
4. Aquell que dorm plàcidament.

- 1.- Aquest no guipa: tan sols escolta
- 2.- Deu ser un tafaer. I no cal guipar per ser-ho.
- 3.+ Ara sí que n'has trobat un que guipa!
- 4.- Mentre dorm podries fer una ullada al diccionari...

ELS SENTITS-08 Ets a la fira i algú comenta: "Quin guirigall!"

1. Ho diu perquè algú desentona cantant.
2. Comenta la varietat de colors que hi ha al recinte.
3. Parla de l'excés de llum que l'envolta.
4. Es refereix a la confusió de sorolls de la fira.

- 1.- Vet aquí una resposta que canta d'allò més!
- 2.- Mala sort. No l'has encertada.
- 3.- Vas errat.
- 4.+ Molt bé. Sembla el mercat de Calaf.

ELS SENTITS-09 Qui d'aquests acaba de fer una llambregada?

1. Un que ha llepat un segell per tal d'enganxar-lo.
2. Un que ha mirat un document amb un cop d'ull.
3. Un que ha tastat un bocí d'aliment, tot passant.
4. Un que s'ha endormiscat mentre era a l'autobús.

- 1.- Una llepada no és una llambregada!
- 2.+ Correcte!
- 3.- Has picat! D'això que expliques, se'n diu picar.
- 4.- El senyor de l'autobús ha fet una becaïna...

ELS SENTITS-10 Un dels objectes següents és llepissós:

1. Un mineral que brilla molt.
2. Una rajola de superfície rugosa.
3. Una pedra punxeguda.
4. Un mineral untuós al tacte.

- 1.- No t'enduràs cap aplaudiment per aquesta resposta!
- 2.- De cara a la paret una estona... castigat!
- 3.- En forma de llapis, oi? Ja t'he engalipat!
- 4.- Un deu en mineralogia! (I en lèxic).

ELS SENTITS-11 Què és un murmurí?

1. Un so greu.
2. El crit de la vaca o del bou.
3. Un soroll suau.
4. El crit del mussol.

- 1.- És una mica greu que no sàpigues això.
- 2.- Ha! Ha! Deus haver vist moltes "mu" a la paraula...
- 3.+ Molt bé.
- 4.- Fes-t'ho mirar. Em sembla que curteges de vista.

ELS SENTITS-12 Endequina qui és orb:

1. Un cec.
2. Un sord.
3. Qui no sent ni el fred ni la calor.
4. Qui no sent el gust dels menjars.

- 1.+ Bona vista!
- 2.- Malament. Molt malament.
- 3.- Quines bajaranades dius!
- 4.- Amb quins estirabots em surts, ara, tu?

ELS SENTITS-13 Una d'aquestes coses put:

1. Una sopa que crema.
2. Un conjunt de peces de vestir mal combinades de color.
3. Un menjar estantís que fa pudor.
4. Una taronja molt àcida.

- 1.- Si pudís, ben segur que ni la tastaries!
- 2.- Vestir amb mal gust és una cosa; pudir n'és una altra.
- 3.+ Exacte! (No te'l mengis).
- 4.- Com t'ho diria...? No deu ser el teu dia!

ELS SENTITS-14 Si has sentit una remor, vols dir que...

1. Has sentit un so compassat, rítmic.
2. Has sentit un soroll confús.
3. Has sentit un so agut.
4. Has sentit un soroll fort i sec.

- 1.- Vas una mica descompassat de sons.
- 2.+ I tant!
- 3.- Tu vols dir un espinguet i no una remor!
- 4.- Com un tro d'alta muntanya? Ui! No.

ELS SENTITS-15 Quines d'aquestes coses retronen?

1. Les parets d'una casa, quan són plenes de teranyines.
2. Els ulls, quan arribes a un lloc amb molta llum.
3. Les portes, quan no tenen greixades les frontisses.
4. Els trons, quan ressonen pertot.

- 1.- Quins acudits tens, amic meu!
- 2.- I jo que pensava que la llum era silenciosa...!
- 3.- Aquestes portes grinyolen o, fins i tot, xerriquen.
- 4.+ Res-pec-ta-bi-lís-si-ma, la teva resposta!

ELS SENTITS-16 Què és el rondineig?

1. Un soroll sord i continuat.
2. El crit llarg i trist d'un animal.
3. El centelleig d'un estel.
4. L'acció de voltar repetidament sobre si mateix.

- 1.+ Ets un pou de saviesa. Premi d'honor!
- 2.- Et quedes sense cap punt. I no rondinis!
- 3.- Trec centelles pels ulls quan em diuen aitals rucades!
- 4.- No voltis més. Vés de cap al diccionari i ho trobaràs.

ELS SENTITS-17 Una de les quatre persones somiqueja. Quina?

1. La cuinera que fa miques de pa amb els dits.
2. El nen que ploriqueja, perquè li fa mal la panxa.
3. La senyora que s'adorm asseguda davant del televisor.
4. El noi que somia despert en la noia que estima.

- 1.- Aquesta cuinera esmicola, engruna...
- 2.+ Molt i molt bé!
- 3.- L'esmentada senyora s'endormisca, pesa figures...
- 4.- Ni ho somiïs!

ELS SENTITS-18 Em vols dir què és un tast?

1. Un petó efusiu.
2. Una degustació.
3. Un crit agut.
4. Un sorollet gairebé imperceptible.

- 1.- Ni parlar-ne!
- 2.+ Prou. (Vull dir que sí, que has contestat molt bé).
- 3.- De cap manera!
- 4.- Això, mai!

ELS SENTITS-19 En quina d'aquestes situacions podrem parlar de tuf?

1. Quan entrem en una habitació molt fosca.
2. Quan sentim una música de sons greus.
3. Quan ensumem emanacions desagradables.
4. Quan notem un gust agre.

- 1.- Uuuuuuh! Quina por!
- 2.- Tururut! (Vull dir-te que no).
- 3.+ Ves per on! Coincideixes amb el diccionari!
- 4.- El tuf entra pel nas i no per la boca!

ELS SENTITS-20 Dues noies xiuxieugen. Quines?

1. La Maria i l'Anna xerren en veu baixa.
2. La Noemí i la Teresa canten una tonada molt aguda.
3. La Matilde i l'Eva xiulen.
4. La Mercè i la Sandra declamen un vers.

- 1.+ Justa la fusta!
- 2.- Aquí només "cantes" tu...
- 3.- Fa més el qui piula que el qui xiula...
- 4.- No crec que el declamin xiuxieujant!

La sanitat

LA SANITAT-01 Un d'aquests metges apaivaga un malalt.

1. La doctora Laura, que li notifica que està greu.
2. El doctor Roure, que el tranquil·litza.
3. La doctora Iang-Txin, que el punxa amb agulles.
4. El doctor Mira, que l'examina minuciosament.

- 1.- Quina manera més bèstia d'apaivagar malalts!
- 2.+ Comences amb el peu dret. Que durí!
- 3.- Si t'has fet l'acupuntura, sabràs que no és veritat!
- 4.- Doncs a mi no m'apaivaga que em grapegin els metges...

LA SANITAT-02 Tu saps ben bé què és un baiard? Demostra-m'ho.

1. Una llitera portàtil.
2. Un bisturí dels cirurgians.
3. Un bastó corbat per la part superior.
4. Un llistó que es col·loca en alguns embenats.

- 1.+ M'has convençut! T'obsequio amb uns aplaudiments.
- 2.- No em fa el pes. Has contestat a la babalà.
- 3.- Aquesta resposta demostra el teu desconeixement del tema!
- 4.- T'has fet el llest amb el llistó... I l'has errat!"

LA SANITAT-03 Una velleta fa catúfols. Quina?

1. La iaia Maria, que ja no s'hi veu.
2. La tieta Rosa, les mans de la qual tremolen.
3. L'àvia Mercè, que diu coses incoherents.
4. La senyora Eulàlia, que arrossega els peus.

- 1.- Porta-la a ca l'oculista, però no diguis que fa catúfols!
- 2.- Tremolosa i tot, pot ser que no faci pas catúfols!
- 3.+ Aquesta sí que fa catúfols.
- 4.- S'arrossega, però té la ment clara com la d'un infant.

LA SANITAT-04 "Avui en Jordi està més eixorivit que no pas ahir".

1. Està més apagat.
2. Té més febre.
3. Està més marejat.
4. Està més animat.

- 1.- Que has de dir moltes més bajanades?
- 2.- I ca! Precisament avui està a 36 i mig!
- 3.- T'asseguro que avui no té basca ni li roda el cap!
- 4.+ Tan animat que aquesta nit se'n va a una festa!

LA SANITAT-05 El senyor Freixes acaba d'emmetzinar algú

1. Ha ficat unes gotes de verí en un got de vi.
2. Ha col·locat sondes i tubs a un malalt.
3. Ha arranjat convenientment el cos d'un difunt.
4. Ha netejat una ferida amb remeis asèptics.

- 1.+ Exacte. Un emmetzinament a la romana.
- 2.- Malament aniria si les sondes emmetzinéssim malalts!
- 3.- No cal emmetzinar-los, els morts...
- 4.- Doncs sí que ho ha fet bé...! Aquesta no la sabia!

LA SANITAT-06 Un d'aquests malalts s'engorroneix:

1. El senyor Andreu, que no té ganes de moure's.
2. La senyora Gemma, que no para de plorar.
3. El senyor Eduard, que es grata tot el dia.
4. La senyora Tuies, que està molt excitada.

- 1.+ Exacte: Engorronir-se equival a emperesir, mandrejar.
- 2.- Em fas plorar a mi i tot: És una resposta ben trista.
- 3.- Al senyor Eduard se li envermellirà la pell si continua.
- 4.- Els engorronits més aviat estan quiets i moixos"

LA SANITAT-07 Qui pot guanyar un premi en un concurs d'escanyolits?

1. Un senyor amb el coll molt llarg.
2. Un xicot de 20 anys amb tots els cabells blancs.
3. Una noia prima i poc desenvolupada corporalment.
4. Una dona grassa de cames primes i arquejades.

- 1.- Guanyaria el premi d'amics de les girafes...
- 2.- Amb una mica de sort guanyaria un concurs d'albins...
- 3.+ Ella sí que s'hi pot presentar amb esperances de guanyar.
- 4.- Que no es presenti al concurs: Perdrà!

LA SANITAT-08 Indica'm quin infermer està fent escarafalls:

1. El que escriu un malalt perquè ha desobeït.
2. El que refusa de fer una cura desagradable.
3. El que enganya un malalt que té una malaltia molt greu.
4. El que té un tracte brusc i sec amb els pacients.

- 1.- D'escriure a fer escarafalls hi ha 200 quilòmetres.
- 2.+ Molt bé: "Ai! Quina angúnia! Que ho faci un altre!"
- 3.- Aquest infermer no fa escarafalls. Fa el que pot.
- 4.- No l'has encertada aquesta vegada. Paciència i sort!

LA SANITAT-09 -L'Emília està molt esfereïda.

1. -Sí. Jo també estaria molt espantat al seu lloc.
2. -Sí. Ha caigut i s'ha fet un munt de blaus i ferides.
3. -És veritat: Està molt pàl·lida i té les mans balbes.
4. -I tant! No l'havia vista mai tan agressiva i rabiüda.

- 1.+ Has fet diana!
- 2.- Has caigut en el parany que t'he preparat astutament!
- 3.- Et quedaràs esmaperdut quan sàpigues que has fet figa!
- 4.- Jo més aviat l'he vist escagarrinada i esporuguida...

LA SANITAT-10 Ara digues què és una esgarrinxada.

1. La mossegada d'un garrí o d'un altre animal de granja.
2. L'esquinçada de la pell feta amb una punxa.
3. Una errada deplorable en un tractament mèdic.
4. L'esgarrapada feta per un gat o un felí.

- 1.- Un garrí que mossega no es conforma amb una esgarrinxada.
- 2.+ Molt bé. Esgarrinxen els esbarzers, els rosers...
- 3.- Una errada ben deplorable, la teva..
- 4.- Les esgarrinxades dels gats són esgarrapades!

LA SANITAT-11 Qui d'aquests explica coses que són falòrnies?

1. En Joan, que explica que el cafè és bo per als nens.
2. En Pere, que explica acudits divertidíssims.
3. En Jaume, que explica històries de sang i fetge.
4. En Ramon, que explica llegendes antigues.

- 1.+ Correcte: Idees falses presentades com si fossin bones.
- 2.- El que explica en Pere són facècies...
- 3.- Si són autèntiques, no són falòrnies!
- 4.- Les llegendes no són falòrnies

LA SANITAT-12 Qui d'aquests gosa més?

1. La gossa que acaba de parir 6 cadells.
2. El metge que s'atreveix a fer una intervenció difícil.
3. El noi que s'ho passa bé escoltant la cançó preferida.
4. La senyora que s'ha fet la cirurgia estètica.

- 1.- Les gosses no gosen. Fan el que han de fer i prou.
- 2.+ Perfecte. Gosa perquè s'atreveix a fer-la.
- 3.- T'has confós amb el castellà, confessa-ho.
- 4.- Aquesta dona ara fa molt de goig. No és el mateix.

LA SANITAT-13 Sabries dir-me què vol dir infantar?

1. Alletar un nadó.
2. Quedar-se embarassada.
3. Adoptar un fill.
4. Parir.

- 1.- Això és donar mamar, donar metes, donar el pit...
- 2.- Concebre no és -encara- infantar. No vulguis córrer tant!
- 3.- Qui adopta un infant, segur que no l'ha infantat...
- 4.+ Aquesta era la resposta exacta, precisa i adient!

LA SANITAT-14 El senyor Pol va arribar a l'hospital amb la cama masegada.

1. Un gos rabiüt li ha fet un bon mos a la cama.
2. Li havia caigut una pedra al damunt de la cama.
3. Una varïça ha rebentat i duu la cama plena de sang.
4. La té insensible perquè ha passat molt de fred.

- 1.- Pot estar segur que a la cama hi duu una mossegada!
- 2.+ Sí, senyor. Sí, senyora.
- 3.- Una cama sagnant no és una cama masegada...
- 4.- Fred! Molt fred!

LA SANITAT-15 La Maria arriba panteixant a casa seva.

1. És clar que hi arriba palpant les parets. És cega.
2. La Maria s'ha fet mal al peu i coixeja d'allò més.
3. Vol dir que hi arriba respirant fatigosament.
4. Ens indica que la Maria està marejada. Té una basca.

- 1.- Doncs... No és cega! (Ep! Pel fet de panteixar).
- 2.- Vas coix de vocabulari sobre la respiració...
- 3.+ I també vol dir que coneixes aquest mot!
- 4.- No em maregis més amb respostes inútils com aquesta!

LA SANITAT-16 Un d'aquests personatges està fet una pelleringa:

1. Un jove que està molt magre.
2. Una noia que està molt malalta.
3. Un senyor que està molt fatigat i cruixit.
4. Una senyora que està molt grassa.

- 1.+ Justa la fusta! Un encert de campionat.
- 2.- Una cosa no té res a veure amb l'altra!
- 3.- Pot estar molt baldat i no estar fet cap pelleringa!
- 4.- Vas en direcció contrària. Gira cua!

LA SANITAT-17 En Manel està empiocat. Com està en Manel?

1. Nerviós, atrafegat.
2. Malalt.
3. Abatut, desanimat.
4. Agonitzant.

- 1.- No, no! Malauradament atrafegats hi anem gairebé tots!
- 2.+ Correcte!
- 3.- Coratge! La propera vegada ho faràs millor
- 4.- Em sembla que ets un xic exagerat...

LA SANITAT-18 El meu oncle va tenir una mort sobtada. Per això...

1. Va tenir una agonia llarga i penosa.
2. Va morir de forma ràpida i imprevista.
3. Feia temps que sabia que havia de morir.
4. Va morir voltat de parents i amics.

- 1.- No estàs al cas de què vol dir sobtar!
- 2.+ Exactament.
- 3.- No et distreguis i mira-t'hi una mica més...
- 4.- Les morts sobtades moltes vegades són solitàries...

LA SANITAT-19 Qui d'aquests fa tentines?

1. Un ancià que desvarieja.
2. Un miop que palpa un objecte per conèixer-lo millor.
3. Una persona que té un tic nerviós.
4. Una persona que fa les passes vacil·lants.

- 1.- Recorda que aquest vell fa catúfols, amic meu!
- 2.- Errada!
- 3.- Tu tens un tic: Marques el 3 quan has de prémer el...4!
- 4.+ Un encert segur, sense vacil·lacions!

LA SANITAT-20 Saps què és un tràngol?

1. Un ennuegament.
2. Un conflicte. Una cosa difícil de resoldre.
3. Una peça de platí usada en les operacions d'ossos.
4. Una migranya acompanyada de vòmits intermitents.

- 1.- Veig que no en tens la més mínima idea!
- 2.+ És això mateix que dius. Sembla calcat del diccionari...
- 3.- No cal que em juris que no has fet carrera de cirurgià...
- 4.- No ho diguis a cap metge, que riuria d'allò més!

Els esports

ELS ESPORTS-01 Quins d'aquests esportistes està arraulit?

1. Una corredora de marató fent l'últim quilòmetre.
2. Un jugador de futbol que acaba de fer el tercer gol.
3. Un espeleòleg que roman ajupit en un forat.
4. Una tennista caiguda i estirada a terra.

- 1.- Ella no pot dir fava, però tu, val més que callis...
- 2.- No n'he vist mai cap d'arraulit ni després del primer gol!
- 3.+ Aquest sí! Inicies prou bé el joc: premi!
- 4.- Estirat i arraulit s'assemblen com el dia i la nit..."

ELS ESPORTS-02 Quin verb, escrit entre cometes, equival a atiar?

1. El públic va "encendre" els ànims dels jugadors.
2. El davanter va "etzibar" un cop de puny a l'adversari.
3. Els remers van "remar contra el vent" molta estona.
4. La federació va "castigar" el club amb una multa.

- 1.+ No vull atiar el teu orgull, però veig que ho fas molt bé!
- 2.- No t'has deixat influir pel mot castellà "atizar"?
- 3.- Ells van acabar sense alè i tu... sense punts!
- 4.- Cal que t'ho digui? Malament! Molt malament!

ELS ESPORTS-03 Troba'n un que bivaquegi:

1. Un corredor de fons que segueix una drecera per avançar.
2. Un escalador que dorm al ras després de l'ascensió.
3. Un jugador de futbol que procura córrer poc.
4. Una gimnasta que camina amb les mans.

- 1.- Jo diria que fa el viu i que no bivaqueja gens...
- 2.+ Magnífic! Dormirà d'allò més bé fent bivac sota els estels!
- 3.- Si fóssim al servei et diria que "s'escaqueja".
- 4.- Ep! Aquesta resposta no l'havia d'escollir ningú!

ELS ESPORTS-04 Quin esportista és un entès en botxes?

1. Un corredor de cotxes que surt per canviar rodes.
2. Un boxador que es col·loca una defensa per a les dents.
3. Un que juga amb tres boles de ferro o de fusta.
4. Un tennista. Els botxes són els aplegapilotes.

- 1.- Això que dius no va ni amb rodes...
- 2.- Sóc feliç veient com ensarrono la gent...!
- 3.+ Exacte: Juga a botxes. Molts en diuen petanca.
- 4.- Les botxes són arreplegapilotes? Tu ets un inventaparaules.

ELS ESPORTS-05 Feu un capgirell! És a dir...

1. Doneu un cop de cap a la pilota, perquè surti amb efecte.
2. Caieu en rodó fent una tombarella.
3. Tombeu el cap enrere!
4. Preneu una decisió definitiva. Feu un cop de cap.

- 1.- Has capgirat el sentit de la paraula capgirell!
- 2.+ L'has encertada. Fes un capgirell d'alegria!
- 3.- Llufa per al número 3!
- 4.- I això és un capgirell? D'on ho has tret això?

ELS ESPORTS-06 Au! digues què vol dir eixancarrar-se.

1. Col·locar-se dret amb les cames separades.
2. Obstinar-se a fer les coses d'una manera determinada.
3. Quedar-se amb els músculs de la cama paralitzats.
4. Perdre la veu de tant cridar. Esgargamellar-se.

- 1.+ Sí. És això mateix.
- 2.- Tu volies referir-te a un altre verb: encaparrar-se.
- 3.- Tu parles de tenir rampa i jo et parlo d'una altra cosa!
- 4.- T'has ficat de peus a la galleda!

ELS ESPORTS-07 Qui es pot ensibornar?

1. L'adversari, d'un cop de puny a l'ull.
2. Un gos quan li ensenyem el que ha d'aprendre.
3. Un company d'equip quan lloem la seva destresa.
4. L'àrbitre, pagant-li diners per guanyar el partit.

- 1.- Potser ha quedat borni, però no l'ha ensibornat ningú.
- 2.- Els gossos s'ensinistren, però no es deixen ensibornar.
- 3.- Ensabonar i ensibornar s'assemblen, però no són iguals.
- 4.+ I tant!

ELS ESPORTS-08 Un jugador està estabornit. Quin?

1. Un futbolista que és a terra sense sentits.
2. Un practicant d'ala delta fascinat pel paisatge.
3. Una tennista que ha perdut l'aplom en el joc.
4. Un boxador que ha rebut un cop a l'ull i no s'hi veu.

- 1.+ Just! Estem tips de veure-ho i no és gaire bonic...
- 2.- Malament aniria si estigués estabornit!
- 3.- Ella perd l'aplom. Tu perds l'ocasió d'encertar.
- 4.- Un altre que s'ha quedat borni!

ELS ESPORTS-09 N'hi ha un que grua. Descobreix-lo.

1. L'aixecador de pesos que n'eleva un amb fatics.
2. Una nedadora que es desplaça accionant els peus.
3. Un suplent que fa mesos que vol jugar de titular.
4. Un atleta que mira sovint enrere si algú el segueix.

- 1.- Això de la grua t'ha ben destarotat...
- 2.- Pot ser bonic..., però no és exacte!
- 3.+ Aquest sí que grua, pobret!
- 4.- Qui grua alguna cosa més aviat mira endavant...

ELS ESPORTS-10 Qui ha hissat alguna cosa?

1. Un esportista nàutic que deixa caure l'àncora.
2. Un caçador que neteja l'ànima d'una escopeta.
3. Un esportista que eleva la senyera en un pal.
4. Un ciclista que circula just al darrere d'un altre.

- 1.- T'has encallat... Lleva l'àncora i... que tinguis sort!
- 2.- Acabes de pixar fora de test. Vols un diccionari?
- 3.+ Aquest sí que hissa la senyera com cal!
- 4.- No hissa. S'estalvia de tallar l'aire!

ELS ESPORTS-11 Què és un rai?

1. Una cursa d'embarcacions de vela.
2. Una escalada de cinquè grau feta per tres escaladors.
3. La vela de popa que controla la direcció de la nau.
4. Una embarcació fluvial feta de troncs.

- 1.- Una regata mai no ha estat un rai... Mai!
- 2.- Una espifiada de primer grau, creu-me!
- 3.- Però... Què t'empatolles?
- 4.+ Molt bé. No et canto la cançó dels raiers, perquè no la sé!

ELS ESPORTS-12 Quin d'aquests esportistes té un repte?

1. Un espeleòleg que s'arrossega per passar una galeria.
2. Un corredor de fons que té rampa a les cames.
3. Un llançador de javelina que vol superar un rècord.
4. Una jugadora que es nega a jugar.

- 1.- Per a un espeleòleg reptar no és cap repte...
- 2.- Aquesta resposta és una bajanada com una casa de pagès.
- 3.+ Vet aquí un esportista que té un repte important!
- 4.- Aquesta jugadora fa una rebequeria com si fos un nen...

ELS ESPORTS-13 En quina situació podem parlar de revenja?

1. Un jugador empeny un adversari que abans l'havia empès.
2. Un saltador repeteix un salt que havia estat nul.
3. Un club contracta per segona vegada un jugador.
4. Una persona compra entrades d'un partit i les reven.

- 1.+ Has fet diana!
- 2.- Això no té res a veure amb les revenges...
- 3.- Vas lluny d'osques, amic (amiga)!
- 4.- Ai! Per una lletra! (Revenda i revenja...).

ELS ESPORTS-14 Un jugador és la riota de l'equip:

1. És el més baix de tots.
2. Fa coses que són objecte de rialles i burles.
3. És polivalent. Pot ocupar qualsevol posició.
4. Té molt sentit de l'humor i això anima l'equip.

- 1.- En el pot petit hi ha la bona confitura... Res de riotes!
- 2.+ El diccionari diu el mateix que tu! Premi!
- 3.- No calen els comentaris: espifiada.
- 4.- Una cosa és ser rialler i una altra ser la riota!

ELS ESPORTS-15 Un d'aquests personatges segur que fa servir una sella:

1. L'àrbitre de tennis, que ha d'estar en un lloc alt.
2. El boxador, que descansa entre dos assalts.
3. El genet que fa una cursa de cavalls.
4. Un afeccionat que duu un coixí per seure còmodament.

- 1.- I per això necessita muntar dalt d'un cavall?
- 2.- Amb un tamboret en té ben bé prou...
- 3.+ Ara t'escolto!
- 4.- Ah! Sí? Una sella és un coixí?

ELS ESPORTS-16 Un esportista necessita una torxa. Quin?

1. El que fa esgrima: Per evitar de ser punxat al rostre.
2. La gimnasta que encendrà el foc olímpic.
3. El porter d'hoquei: Per defensar l'abdomen dels cops.
4. L'aixecador de pesos: Per protegir els seus canells.

- 1.- Amb la torxa no es punxarà, però quedarà ben rostidet!
- 2.+ Molt bé: Durà solemnement la torxa olímpica!
- 3.- Vigila, que es torrarà els... (!!)
- 4.- Una protecció singular... i terrible!

ELS ESPORTS-17 De quin esportista podem dir que tresca?

1. D'un muntanyenc que camina amb rapidesa.
2. D'un futbolista que sap driblar la pilota.
3. D'un nedador que resisteix molta estona sota l'aigua.
4. D'un corredor el cotxe del qual culeja molt sovint.

- 1.+ Podem dir que tresca, trota i camina a bon pas!
- 2.- La primera vegada que sento una cosa com aquesta!
- 3.- Una mica més i s'ofega! No l'has encertat...
- 4.- Que s'ho faci mirar, però és lluny de trescar.

ELS ESPORTS-18 Quina frase conté, entre cometes, un sinònim de vinclar?

1. El porter bloca la bimba "fent un salt enrere"...
2. Sols un genet ha aconseguit "superar" aquest obstacle.
3. Per llançar la fletxa cal "corbar" l'arc.
4. El defensa, desesperat, va "colpir el terra" amb el cap.

- 1.- ...I li fan un gol com aquest que t'acabo de fer!
- 2.- Vinclar un obstacle no té res a veure amb saltar-lo.
- 3.+ Ara! Ara n'hi ha un que marca el 3! Iuuuupi!
- 4.- Perquè li ha fet un gol! (Jo te n'he fet un altre...).

ELS ESPORTS-19 Saps què és la xamba?

1. La xarxa per als llançadors de martell.
2. La punteria.
3. Aquella part de públic que fa crits encoratjadors.
4. La sort.

- 1.- No has tingut xamba!
- 2.- Mira un diccionari qualsevol i faràs més punteria encara!
- 3.- Em costa de creure que algú respongui aquesta bestiesa!
- 4.+ Una resposta digna d'un filòleg!

ELS ESPORTS-20 Hi ha un esportista que xipolla. Quin?

1. Una nedadora que neda esquitxant.
2. Un atleta que ploriqueja després d'un fracàs.
3. Un practicant de vela que s'inclina per fer contrapès.
4. Una atleta amarada de suor per tot el cos.

- 1.+ Sí, xipolla i, per tant, no guanyarà cap medalla...
- 2.- El comprenc, però ha de plorar molt per xipollar...
- 3.- Pot rebre alguna esquitxada, però ell no xipolla!
- 4.- Encara caldria que plugués i saltés pels bassals...

Els transports

ELS TRANSPORTS-01 Hi ha un camió que s'atansa. Quin és?

1. El de la brossa: roman una estona aturat a la calçada.
2. El de mudances: resta amb les portes obertes.
3. El que transporta porcs: fa molta pudor.
4. El camió de la llet: s'acosta fins aquí.

- 1.- Ho sento: tens un 0!
- 2.- Queda't bocabadat: no l'has encertada!
- 3.- Et diria una cosa sobre els porcs, però me l'estalvio...
- 4.+ Perfectíssima resposta.

ELS TRANSPORTS-02 Quin d'aquests vehicles s'enlaira?

1. El cotxe: el conductor obre l'entrada d'aire al motor.
2. L'avió: enlairar-se és elevar-se per damunt del terra.
3. El globus: enlairar-se és rebre aire calent.
4. La bicicleta: un altre vehicle li talla l'aire.

- 1.- Ha! Ha! Mai no havia vist cotxes volant...!
- 2.+ Estic absolutament d'acord amb tu.
- 3.- S'enlaira per l'aire càlid, però enlairar-se no és rebre'l.
- 4.- És una resposta totalment incorrecta!

ELS TRANSPORTS-03 Quin transportista entafora la mercaderia?

1. El que la fica a pressió i sense ordre a la caixa.
2. El que la tanca hermèticament a la caixa del camió.
3. El que l'exposa al públic per a la venda ambulat.
4. El que la malmet durant el transport.

- 1.+ Has respost com un llibre obert!
- 2.- Confessa-ho: has contestat això perquè no sàbies què dir.
- 3.- Fora! No és així com s'entafora una mercaderia!
- 4.- Has malmès lamentablement la resposta bona que calia donar!

ELS TRANSPORTS-04 Digues quin d'aquests personatges està escarxofat?

1. El conductor d'un camió de carxofes.
2. Un motorista que s'inclina sobre la màquina.
3. El conductor d'autobús que s'ha assegut molt còmodament.
4. El conductor de tren que resta tancat a la cabina.

- 1.- Home! No veies que aquesta resposta s'havia d'excloure?
- 2.- M'inclino a creure que t'has equivocat de resposta.
- 3.+ Aquest sí que està escarxofat! Com a cal sogre!
- 4.- Perquè vagi tancat no podem dir que estigui escarxofat...

ELS TRANSPORTS-05 Hi ha un conductor que condueix d'esma. Quin?

1. Un que xerra amb el company i no s'adona que condueix.
2. Un que va arrapat al volant, escagarrinat.
3. Un que va més de pressa que no caldria.
4. Un que circula de forma excessivament lenta.

- 1.+ Aquest sí que condueix d'esma. I és perillós...
- 2.- Pots estar segur que no condueix d'esma.
- 3.- Aquest és un suïcida i prou.
- 4.- Això no és conduir d'esma, sinó anar a pas de tortuga...

ELS TRANSPORTS-06 Tu saps què és un esmorteïdor? Explica-m'ho.

1. El coixí elevat dels seients davanters d'un cotxe.
2. Un enginy mecànic per fer menys vius els cops.
3. Un aparell que eleva les rodes posteriors d'un camió.
4. El reductor de marxes d'un vehicle tot terreny.

- 1.- Has dit un disbarat imperdonable!
- 2.+ Aplaudeixo el teu enginy. L'has encertada!
- 3.- La teva resposta no va ni amb rodes!
- 4.- No et redueixo els punts que ja tens, perquè no puc!

ELS TRANSPORTS-07 Hi ha un cotxe estavellat a la carretera. Quin?

1. Un que treu fum pel capó i perd aigua per sota.
2. Un de vell que han d'enviar a desballestar.
3. Un que ha topat de cara contra la muntanya.
4. Un que la policia ha immobilitzat amb un cep.

- 1.- Prefereixo una esquerda al radiador que un estavellament...
- 2.- Vell i estavellat no s'han de ficar al mateix sac!
- 3.+ I tant!
- 4.- No! Mira-t'hi una mica més abans de contestar bajanades...

ELS TRANSPORTS-08 Em dius què és un estimball?

1. Una fila de cotxes en caravana.
2. Un lloc per on és fàcil despenyar-se.
3. Una juguesca entre amics en una cursa de cotxes.
4. Una conducció perillosa en ziga-zaga.

- 1.- La fila és un reguitzell o un renglerall, no un estimball!
- 2.+ Exacte! I timba és un precipici, un cingle, un abisme.
- 3.- Ho deus dir per això de les timbes i cases de joc, oi?
- 4.- Això no és un estimball. És una temeritat, una quixotada!

ELS TRANSPORTS-09 I una fita? Què és una fita?

1. Un senyal a la carretera que indica distàncies o límits.
2. El fi, l'objectiu d'un viatge.
3. L'amplada o l'alçada màxima d'un vehicle.
4. L'escapament de gas o líquid d'un dipòsit.

- 1.+ Perfecte! Ens indica generalment la distància a l'origen.
- 2.- És estrany que no ho sàpigues quan n'hi ha... qui-sap-les!
- 3.- I ca! Un cop d'ull al diccionari i ho sabràs de seguida.
- 4.- Per una lletra! Tu parles de fuites, oi?

ELS TRANSPORTS-10 Un transportista porta un fotimer de porcs a l'escorxador.

1. Els porcs fan molta pudor.
2. En transporta molts. Moltíssims.
3. Porta els porcs amuntegats en poc espai.
4. Uns porcs que són molt bruts i van empastifats.

- 1.- Sempre en fan, de pudor. Però no parlem d'això, ara...
- 2.+ Justa la fusta! Un fotimer, un gavadal...
- 3.- En podria dur ben pocs, però ben amuntegats. No funciona!
- 4.- No era aquesta la resposta que jo esperava de tu...

ELS TRANSPORTS-11 Què és un iot?

1. Un vaixell d'esbarjo.
2. Una embarcació fluvial feta de troncs.
3. Una barca petita de pescador.
4. Un vaixell balener.

- 1.+ Era tan fàcil!
- 2.- Encara que també tingui tres lletres, un rai no és un iot.
- 3.- T'has equivocat per una sola lletra. Tu vols dir un bot.
- 4.- Vols dir que no en fas un gra massa?

ELS TRANSPORTS-12 Un d'aquests cotxes és llampant. Quin?

1. El que corre a dos-cents per hora.
2. El que brilla pertot de tan nou com és.
3. El que té una carrosseria de formes cantelludes.
4. El que és esportiu, sense sostre.

- 1.- Corre com el llamp, però el veig una mica atrotinat.
- 2.+ Sí que ho és, de llampant. I fa patxoca!
- 3.- En forma de llamp? Això es duia cap als anys trenta.
- 4.- Jo en tinc un d'esportiu (gens llampant, ara que hi penso).

ELS TRANSPORTS-13 Aquí hi ha algun conductor que malda per alguna cosa.

1. Un que pateix, perquè el cotxe li fa un soroll estrany.
2. Un que protesta perquè l'han avançat incorrectament.
3. Un que demana excuses per haver fet una rascada.
4. Un que s'esforça per arribar als 200 km per hora.

- 1.- Serà una gran maldat que no et felicitis gens ni mica?
- 2.- Ja pots protestar tant com vulguis: no és aquesta.
- 3.- Li sap molt greu. A mi també me'n sap de dir-te que... no!
- 4.+ Ja l'hem trobat! Aquesta era l'única resposta vàlida.

ELS TRANSPORTS-14 Quin d'aquests conductors fa marrada?

1. Un automobilista que fa un avançament incorrecte.
2. Un ciclista que fa un itinerari més llarg que un altre.
3. Un camioner que enfila una costa penosament.
4. Un aviador que davalla en picat.

- 1.- Jo gosaria fer-ho més llarg i dir-ne marranada.
- 2.+ És això mateix que tu dius: fer volta, allargar el camí...
- 3.- Segona... Primera... Brrrrr... I la marrada?
- 4.- Vigila que no se'n vagi de morros, que tu ja hi has anat!

ELS TRANSPORTS-15 En quina frase hi ha una clara situació de risc?

1. La Maria va amb cotxe a 40 km/h per la carretera.
2. Un camió de gran tonatge agafa l'autopista.
3. En Pere duu la moto a 60 km/h per una cornisa.
4. Un vaixell entra en un port un dia de tempesta.

- 1.- Potser el risc el tenen els que van més de pressa...
- 2.- Ben fet, però no veig el risc enlloc.
- 3.+ Ai! Que s'estimbarà per l'estimball! Aquí hi ha risc!
- 4.- Per evitar el risc de naufragar. Malament.

ELS TRANSPORTS-16 Un d'aquests camioners sojorna. Quin?

1. En Pere, que resta tres dies en un poble.
2. En Pau, que té molta son i pesa figues.
3. En Pompeu, que no treballa durant tres jornades.
4. En Policarp, que sua d'allò més a la cabina.

- 1.+ Una resposta de filòleg. Endavant les atxes!
- 2.- Que dormi una estona. Mentrestant, revisa el diccionari!
- 3.- Mira que bé! No dic el mateix de tu, que ho fas malament.
- 4.- D'on has tret aquesta ximpleria?

ELS TRANSPORTS-17 Saps què és un sotrac?

1. Un carrer sense sortida.
2. La batzegada que experimenta un cotxe quan troba un sot.
3. El vidre anterior que duen les motos per parar el vent.
4. Un itinerari de carretera amb molts revolts.

- 1.- Els carrers sense sortida són atzucacs, amic meu!
- 2.+ Ballo amb un peu quan veig que contestes tan bé!
- 3.- Llamp de llamps! Havia jurat que ningú no hi posaria un 3!
- 4.- No veus que és una resposta del tot inadequada?

ELS TRANSPORTS-18 Quin vehicle triga?

1. El tren que xiula a la vista d'un perill.
2. L'autobús que no és en una parada quan hi havia de ser.
3. La moto que va a tot gas per superar una costa.
4. L'avió que travessa una zona tempestuosa.

- 1.- Un xiulet de desaprovació!
- 2.+ Just! I si fas salat li maleeixes els ossos, oi?
- 3.- Aquesta moto tresca, però no triga gaire (si va de pressa).
- 4.- És una resposta ben incoherent. No t'ho sembla?

ELS TRANSPORTS-19 Sabries dir-me què és una vorada?

1. Una carretera o camí que passa per la vora del mar.
2. Una frenada en sec.
3. Una via pública d'ús exclusiu per a vianants.
4. Les pedres que formen el marge d'una voravia.

- 1.- No ets gens a la vora de la resposta bona!
- 2.- Frena i escull una altra resposta millor.
- 3.- Concentra't, pensa, rumia... i respon amb més encert!
- 4.+ Un esclat d'aplaudiments per la resposta!

ELS TRANSPORTS-20 I un xamfrà? Què diu el diccionari del xamfrà?

1. Entreforc, bifurcació de camins.
2. Cantonada que fa 135° respecte de les façanes contigües.
3. Gir de 90° d'un carrer.
4. Barana protectora de ponts i passos elevats.

- 1.- T'has deixat ensarronar de la manera més innocent del món!
- 2.+ Perfecte! És una transcripció literal del diccionari.
- 3.- Això no m'ho empasso!
- 4.- Rellamp! No diguis bestieses!

El treball i les eines

TREBALL I EINES-01 Quin d'aquests treballadors està avesat a la feina?

1. Aquell que s'hi aficiona força.
2. El que està acostumat a les condicions que comporta.
3. Aquell que s'hi capfica.
4. El que la fa a contracor.

- 1.- Aficionar-se no és sinònim d'avesar-se.
2. + Una meravellosa resposta!
- 3.- No t'hi capfiquis, però regira el diccionari...
- 4.- A contracor t'he de negar la felicitació que et guardava!

TREBALL I EINES-02 Què és un camàlic?

1. Un portador de maletes i altres objectes.
2. Un amanuense. Ja no en queden.
3. El secretari d'un ajuntament.
4. Un traginer de mercaderies.

- 1.+ Una resposta tan ben encaminada es mereix un premi!
- 2.- D'amanuenses, pot ser que no en quedin. De camàlics, sí.
- 3.- No. Potser als poblets faci de camàlic de més a més.
- 4.- El camàlic no té els carros i els cavalls del traginer!

TREBALL I EINES-03 Què són els encenalls?

1. El sutge incandescent de les xemeneies.
2. Les pinces per manipular el foc de les forges.
3. Els residus de fusta que deixa el ribot del fuster.
4. Uns encenedors antics que tenien els carboners.

- 1.- Ets lluny de la resposta correcta!
- 2.- Acabes de confondre els encenalls amb els molls...
- 3.+ Bé. Es diuen així perquè són bons per encendre el foc.
- 4.- No t'adones que aquesta resposta era un parany?

TREBALL I EINES-04 Què vol dir engiponar?

1. Fer l'acabat de les camises o del gipons.
2. Estibar una mercaderia, perquè ocupi poc lloc.
3. Imaginar solucions d'un problema irresoluble.
4. Arranjar a corre-cuita una feina.

- 1.- Acabes de dir una bestiesa...!
- 2.- M'he quedat garratibat en sentir-te, company.
- 3.- Doncs continua imaginant, que encara no l'has trobat!
- 4.+ Una resposta perfecta, acabada i ben lligada.

TREBALL I EINES-05 "-Ara ho esbrinarem-" De quina frase pot ser resposta?

1. -Mireu de saber per què s'ha parat la màquina-.
2. -Expliqueu-nos per què no heu fet la feina-.
3. -Netegeu tot això que ha quedat damunt la taula-.
4. -Col.loqueu tot allò al seu lloc, si us plau-.

- 1.+ M'has demostrat que saps què vol dir esbrinar.
- 2.- Esbrinar no és, ni de bon tros, explicar.
- 3.- De cap de les maneres!
- 4.- La resposta seria: "-Ara ho desarem-", per exemple.

TREBALL I EINES-06 Qui d'aquests ha fet una estrebada?

1. Un obrer que ha estirat una corda d'un cop sec.
2. Un treballador que ha lligat uns paquets.
3. Un botiguer que ha fet una bona venda.
4. Un negociant que ha fet fallida en el negoci.

- 1.+ Has donat una resposta adient, escaient i convincent!
- 2.- Em sembla que et fas un embolic...
- 3.- La bona venda no és deguda, ben segur, a una estrebada!
- 4.- Tu també has fet fallida. Ho veus, oi?

TREBALL I EINES-07 Saps què és una farga?

1. Un gran magatzem de fusta.
2. Un salt d'aigua per fer electricitat.
3. Una fàbrica de ferro.
4. Un lloc on es fabriquen vaixells.

- 1.- Toca fusta! No has tingut sort...
- 2.- Tu no has treballat mai en una farga. Segur.
- 3.+ Sòlida resposta. De ferro.
- 4.- Tu volies dir una drassana. Ho sento.

TREBALL I EINES-08 Si trobes molta ferralla en un lloc, és que...

1. Has trobat una estiba de planxes de ferro.
2. Has ensopegat amb un munt de trossos de ferro vell.
3. Has trobat uns blocs de ferro per ser tornejats.
4. Has trobat unes piles de barretes de ferro.

- 1.- Acabes de fer una planxa (i no de ferro...).
- 2.+ Correctíssima definició, la teva!
- 3.- Qui torneja ferralla té el cap ple de palla!
- 4.- Et quedes sense felicitació!

TREBALL I EINES-09 Serrar una fusta de gairell vol dir...

1. Serrar-la de dalt a baix, longitudinalment.
2. Serrar-la fent ziga-zaga perquè encaixi amb una altra.
3. Serrar-la de qualsevol manera.
4. Serrar-la obliquament, en diagonal.

- 1.- Malament!
- 2.- No l'has encertada, aquesta vegada!
- 3.- Has contestat de qualsevol manera.
- 4.+ Justa la fusta!

TREBALL I EINES-10 Què fa un botiguer que fa llenques?

1. Fa peces planes, rodones i gruixudes.
2. Fa trossos llargs i estrets.
3. Fa peces arrodonides, esfèriques.
4. Fa daus.

- 1.- Apa!
- 2.+ Sí, senyor!
- 3.- Fuig!
- 4.- Ah! No!

TREBALL I EINES-11 Què és un mall?

1. Un martell gros.
2. Un port de pescadors.
3. Una xarxa.
4. Una bossa de caçador.

- 1.+ Encertada!
- 2.- Això és un moll, amic meu.
- 3.- Hi has caigut com un peix!
- 4.- Castigat per badoc.

TREBALL I EINES-12 Una feina matussera és:

1. Una feina feixuga, cansada.
2. Una feina mal pagada.
3. Una feina feta grollerament.
4. Una feina inacabable, extremadament llarga.

- 1.- M'afeixugues amb aquesta resposta tan despenjada!
- 2.- No et donaran un duro per una resposta com aquesta...
- 3.+ Ara sí que t'escolto!
- 4.- Resposta extremadament inapropiada.

TREBALL I EINES-13 Sabries dir-me què és una politja?

1. La corretja d'un motor.
2. Cadascun dels eixos de les rodes d'un carruatge.
3. Un muntacàrregues per a minerals.
4. Una roda muntada sobre un eix per passar-hi una corda.

- 1.- No em juris que vas flux de mecànica!
- 2.- No és el teu dia!
- 3.- Val més que miris el diccionari!
- 4.+ Vet aquí un entès!

TREBALL I EINES-14 De quin d'aquests cambrers podem dir que és potiner?

1. D'aquell que treballa a la pica netejant plats i tasses.
2. D'aquell que fica els dits al plat de sopa.
3. D'aquell que diu renecs en veu baixa.
4. D'aquell que es queda la propina per a ell sol.

- 1.- Si els neteja bé, no és gens potiner!
- 2.+ Ai! Uix! Aquest sí que és potiner!
- 3.- Malparlat i potiner no són pas sinònims!
- 4.- Aquest és un garrepa i prou!

TREBALL I EINES-15 Què és un rampí?

1. Una mena de tobogan per fer lliscar mercaderies.
2. Un lladre que "treballa" en comerços i botigues.
3. Un rasclat de jardineria.
4. Un mur de contenció.

- 1.- Llisca i rellisca qui respon això!
- 2.- Vas lluny d'osques, germà!
- 3.+ Un deu en jardineria.
- 4.- Encès d'ira et dic que no!

TREBALL I EINES-16 Què és un ribot?

1. Una eina de fuster.
2. El treballador que fa els cercols de les bótes de vi.
3. Unes tisores de modista per tallar les vores.
4. Un afegit de l'arada per fer els solcs més estrets.

- 1.+ Molt rebé: una eina de fuster.
- 2.- D'on has tret aquesta humorada?
- 3.- Els ribots no són tisores!
- 4.- L'has ben espifiada.

TREBALL I EINES-17 Quan podem dir que un objecte és roent?

1. Quan té forma arrodonida.
2. Quan és ocat -té talls a la seva superfície-.
3. Quan és calent en alt grau.
4. Quan traspua oli del greixatge interior.

- 1.- Un zero ben arrodonit per la teva resposta!
- 2.- Vas lluny d'osques. És a dir, vas errat.
- 3.+ Encertada la pregunta!
- 4.- Traspues ignorància en aquest tema!

TREBALL I EINES-18 Un pagès que solca un camp el que fa és...

1. Tallar-ne les males herbes.
2. Fer-hi cavitats longitudinals per sembrar-hi.
3. Sembrar-lo amb els aparells adients.
4. Treure'n els productes soterrats: patates, cebes...

- 1.- Això no és solcar sinó estassar!
- 2.+ Exacte: Fer solcs en un camp és solcar-lo.
- 3.- Això seria ensementar, restoblar o plantar. Mai solcar.
- 4.- No va per aquí la cosa...

TREBALL I EINES-19 Quina persona pot dedicar-se a treure sutge?

1. Un mecànic que canvia l'oli d'una màquina.
2. Un carboner que extreu el carbó d'una sitja.
3. Un obrer tèxtil que fa una destil.lació de tint.
4. Un escura-xemeneies que neteja una xemeneia.

- 1.- Per més que sotjo no hi veig el sutge.
- 2.- A les sitges de carbó hi ha sutge, però no es recull.
- 3.- Em sembla que el sutge no s'empra per tenyir teixits.
- 4.+ Això mateix. Les xemeneies s'embruten de sutge.

TREBALL I EINES-20 Quin d'aquests oficis fa servir el xerrac?

1. El mariner que mena una barca amb motor.
2. El fuster que ha de serrar fusta.
3. El paleta per estendre el ciment en una paret.
4. El teixidor de llana.

- 1.- Deus ser mariner d'aigua dolça, tu...
- 2.+ Molt bé. Xerracada amunt, xerracada avall... fusta serrada!
- 3.- Seria horrible cimentar una paret amb un xerrac!
- 4.- Què en faria un teixidor, d'un xerrac?

Els vegetals

ELS VEGETALS-01 Què és una atzavara?

1. Una mena de jonc del qual es fan cistells.
2. Una planta d'origen mexicà que habita a la costa.
3. És un arbust que resideix a l'estatge alpí.
4. És un arbust del sotabosc de la fageda.

- 1.- Ni l'atzar ni la "vara" no t'han ajudat a encertar-la!
- 2.+ Sí. Recordes la novel·la "L'ombra de l'atzavara"?
- 3.- Que jo sàpiga, a l'estatge alpí hi ha el neret i el nabiu.
- 4.- Sota la fageda hi trobaràs boixos, no atzavares!

ELS VEGETALS-02 Quines d'aquestes plantes formen part de la bardissa?

1. L'esbarzer i l'aranyoner.
2. El roure i l'alzina.
3. El pollancre, el vern i el bedoll.
4. El romaní, l'espígol i la farigola.

- 1.+ Exacte! Vigila les esgarrinxades...
- 2.- El roure fa rouredes i l'alzina, alzinars...
- 3.- Aquests són arbres de ribera i no punxen!
- 4.- No en diguis bardisses! Són plantes aromàtiques!

ELS VEGETALS-03 Què és la capçada d'un arbre?

1. El punt que uneix les arrels i el tronc.
2. La soca que queda d'un arbre talat.
3. El conjunt de les seves branques.
4. La zona més alta de la brancada.

- 1.- Aquest punt fatídic no és la capçada.
- 2.- No veus, amic meu, que ja té nom: soca!
- 3.+ No hi donis més voltes: és la solució!
- 4.- Això és el cimall de l'arbre!

ELS VEGETALS-04 Quins d'aquests fruits o llegums tenen clofolla?

1. Els melons i les síndries.
2. Les mongetes, els pèsols i les faves.
3. Els préssecs, les prunes i els albercocs.
4. Les nous, les ametlles i les avellanes.

- 1.- No!
- 2.- No!
- 3.- No!
- 4.+ Sí!

ELS VEGETALS-05 Digues què és un arbre empeltat.

1. Un arbre a qui han incorporat una part d'un altre arbre.
2. Un arbre que necessita un perxell per mantenir-se dret.
3. Un arbre podat perquè tingui els fruits més bons.
4. Un arbre traslladat del viver al lloc definitiu.

- 1.+ He mirat el diccionari i diu exactament això. Bravo!
- 2.- Jo en diria "emperxellat" o una cosa semblant...
- 3.- Un 0 en botànica pràctica; més ben dit, en jardineria!
- 4.- No n'has empeltat gaires, d'arbres, pel que sembla...

ELS VEGETALS-06 "La pineda era plena d'escorces de pi". Què és l'escorça?

1. La part externa del tronc.
2. La pinya oberta i seca.
3. La clofolla dels pinyons.
4. La fullaraca del pi.

- 1.+ Ni un pam més ni un pam menys!
- 2.- Mare de Déu de l'empenta! Quin disbarat!
- 3.- Un company teu, fa uns dies, deia la mateixa rucada!
- 4.- No en vull jo, de fullaraca. Vull veritats crues i nues!

ELS VEGETALS-07 Aquí hi ha un sol arbre esponerós. Quin és?

1. Un arç negre ple de punxes a desdir.
2. Un roure despulrat de totes les fulles.
3. Un taronger amb un bé de Déu de taronges.
4. Un pollancre d'una alçada considerable.

- 1.- Ja pot tenir espines, que no és esponerós per això.
- 2.- Deu ser hivern... I tu estàs més fred...!
- 3.+ Quin arbre més esponerós! Felicitats per l'encert!
- 4.- Reconeix que no sabies què posar...

ELS VEGETALS-08 Si algú et diu que tastis un gotim, amb què t'obsequia?

1. Amb un tall de meló o de síndria.
2. Amb una porció de raïm.
3. Amb la destil·lació d'alguna planta.
4. Amb una macedònia de fruites.

- 1.- Anaves perdut i has dit: "Ha! Posem-hi un 1"!
- 2.+ Estic meravellat de la teva precisió lexicològica!
- 3.- Destil·les ignorància pels quatre costats!
- 4.- No em diguis això, que agafo una pinya!

ELS VEGETALS-09 Quina és la característica més observable de l'heura?

1. La capacitat d'arrapar-se a les parets i als arbres.
2. La possibilitat de viure a l'estatge subalpí.
3. La capacitat de viure amb poca irrigació.
4. El color blanc de les seves flors enormes.

- 1.+ Perfecte. I perfectament observable!
- 2.- Potser sí. Però no és la característica més destacable.
- 3.- Ah! No! Si no la regues, s'asseca!
- 4.- No les he vist mai, però estic segur que no són grosses.

ELS VEGETALS-10 Què és una flor marcida?

1. Una flor que apareix tot just acabat l'hivern.
2. Una flor que ha perdut la ufana i la frescor.
3. Una flor que es conserva seca en bones condicions.
4. Una flor de color diferent d'aquell que li és natural.

- 1.- Pel mes de març, oi? Ha! Quina ensarronada més bona!
- 2.+ Bé!
- 3.- La flor marcida s'asseca, però... no és gens bonica!
- 4.- Una flor pintada, vaja. No veus que no pot ser?

ELS VEGETALS-11 Una senyora que enyora les nyores és una senyora que...

1. Sent nostàlgia d'uns pebrots molt semblants al bitxo.
2. Té enyor d'uns fruits sud-americans semblants a la pera.
3. Sospira per uns llegums de la família de les soges.
4. L'amigrancen uns fruits boscars de la Selva Negra.

- 1.+ Perfectament. Uns pebrotets picants d'allò més!
- 2.- Ets d'allò que no hi ha. No costa gaire d'engalipar-te.
- 3.- A casa seva els coneixen, aquests llegums!
- 4.- Una frase tan bonica com falsa!

ELS VEGETALS-12 Quins d'aquests llegums o fruites tenen pel·lofa?

1. Les síndries i els melons.
2. Les mongetes i els pèsols.
3. Els préssecs i els albercocs.
4. Les figues.

- 1.- No, no i no!
- 2.+ Sí.
- 3.- No, no i no!
- 4.- De cap de les maneres.

ELS VEGETALS-13 Em vols dir, minyó, què és un plançó?

1. Una planta que s'enfila.
2. Un viver de plantes, arbres i arbustos.
3. Un arbre solitari enmig d'una artiga.
4. Un arbre nou destinat a ser trasplantat.

- 1.- Si s'enfila, la planta es diu enfiladissa!
- 2.- No tant. Tu vols anar molt de pressa!
- 3.- Una resposta inaudita!
- 4.+ Ara sí que t'escolto!

ELS VEGETALS-14 Què són les poncelles?

1. Són les roses. Poncella és un sinònim.
2. Les flors abans d'obrir-se.
3. Les flors dels arbres fruiters.
4. Són els clavells vermells.

- 1.- Hi ha roses que no són poncelles i del revés!
- 2.+ Molt rebé!
- 3.- No pateixis per l'error: una flor no fa estiu!
- 4.- Què et pensaves? Que eren flors i violes?

ELS VEGETALS-15 Quan podem dir d'una planta que reviscola?

1. Quan s'inicia la seva floració.
2. Quan s'enlaira per damunt de les altres plantes.
3. Quan recobra el vigor que li mancava.
4. Quan comença a eixir de la terra.

- 1.- Amb tot el sentiment de l'ànima: no!
- 2.- Qui més s'enlaira, cau de més amunt!
- 3.+ Reviscolo tot jo en sentir aquestes paraules! Endavant!
- 4.- No era aquesta la resposta que esperava jo de tu!

ELS VEGETALS-16 Em pots dir, fadrí, què és el romaní?

1. Un arbust aromàtic emprat com a planta remeiera.
2. La flor distintiva dels gitanos.
3. Un arbre de ribera.
4. Una liana de sotabosc.

- 1.+ Has dit la resposta correcta!
- 2.- Jo pensava que el carro i el sol eren els seus símbols!
- 3.- Si trobes un romaní fet arbre, porta'l al museu botànic!
- 4.- Em sembla que t'has fet un embolic...

ELS VEGETALS-17 I els rostolls? Què són els rostolls?

1. Plantes espinoses que formen part del bardissar.
2. Tiges de blat que romanen a terra després de la sega.
3. Fragments de llenya que resten en destralejar un arbre.
4. Plantes que viuen fàcilment en rostos i penya-segats.

- 1.- Ves per on! Els rostolls punxen i no tenen espines!
- 2.+ Has contestat com un pagès de terra ferma!
- 3.- No ets el primer de caure en aquest parany!
- 4.- Als rostos no hi ha rostolls ni als rostolls rostos!

ELS VEGETALS-18 - Ara no recordo què és una tavella!

1. - Doncs, mira: és una porció petita de llenya.
2. - Jo t'ho diré: és la beina d'un llegum.
3. - És ben fàcil: un tronc llarg i prim.
4. - És un fruit de forma aplatada.

- 1.- Doncs, tens mala memòria!
- 2.+ Ah! Sí! Gràcies per fer-me'n memòria!
- 3.- No és tan fàcil quan tu tampoc no ho recordes...
- 4.- Com les figues seques? T'has fet un garbuix...

ELS VEGETALS-19 Abans hem parlat de tiges. Què és una tija?

1. Una planta les fulles de la qual irriren la pell.
2. Una planta de vida aquàtica, d'aigües dolces.
3. L'embolcall del gra de blat i d'altres cereals.
4. És el tronc no llenyós de les plantes.

- 1.- Volies dir una ortiga i no una tija, oi?
- 2.- Val més que pensis una altra solució...
- 3.- Au! Ves a ensarronar el teu veí!
- 4.+ És això mateix!

ELS VEGETALS-20 Em sabries dir què és la verema?

1. La tala d'arbres per fer paper.
2. La collita del raïm.
3. La poda d'arbres i d'arbustos de jardí.
4. L'alçada màxima que pot aconseguir un arbre.

- 1.- Ja en tallen de coses, els veremadors, però no són arbres!
- 2.+ Excel.lentíssima resposta.
- 3.- Has de podar i repassar el teu lèxic botànic!
- 4.- Ho sento. Tu ho volies fer molt bé, però...